

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 6 mars 1919 kl. 7 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt till litterära och musikaliska verk, lag om rätt till verk av bildande konst samt lag om rätt till fotografiska bilder ävensom i ärendet väckta motioner.

Närvarande: herrar Pettersson i Södertälje, Åkerman, Gezelius, Alexanderson, Ingeström,*) Rogberg, greve Spens, Fagerlin, Fant, Lindqvist i Kosta, Lindley, Hederstierna, Rehn, Leo, Carlson i Karlshamn *) och Svensson i Betingetorp.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 26 september 1918 dagtecknad, till första lagutskottet hänvisad proposition, nr 3, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till

- 1) lag om rätt till litterära och musikaliska verk,
- 2) lag om rätt till verk av bildande konst samt
- 3) lag om rätt till fotografiska bilder.

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehaft följande i ärendet väckta motioner, nämligen

Bihang till riksdagens protokoll. 9 saml. 1 avd. 9 häft. (Nr 10.)

inom första kammaren
 nr 101 av herr *Bergman* och
 nr 107 av herr *Lindhagen*; samt
 inom andra kammaren
 nr 265 av herrar *Hansson* i Stockholm och *Eriksson* i Grän-
 gesberg,
 nr 266 av herrar *Hansson* i Stockholm och *Björck* samt
 nr 267 av herr *Kant*.

Beträffande grunderna för ifrågavarande lagförslag får utskottet, i den mån ej redogörelse därför här nedan lämnas, hänvisa till den kungl. propositionen jämte därvid fogade protokollsutdrag.

I fråga om vad motionärerna hemställt samt vad de till stöd för sina yrkanden anfört hänvisas till motionerna, i den mån desamma icke finnas återgivna här nedan i samband med behandlingen av de särskilda bestämmelserna i förevarande lagförslag.

I anledning av den kungl. propositionen har utskottet fått mottaga framställningar i ärendet från Sveriges författarförening, Sveriges Dramatiska Författares Förening, Publicistklubben, Föreningen Svenska tonsättare, Svenska Slöjdföreningen och Skandinaviska Grammophon Aktiebolaget.

De i föreliggande proposition innefattade lagförslagen äsyfta en revision av gällande lagstiftning på auktorsrättens område, genom vilken revision skulle möjliggöras, att Sverige — som för närvarande är bundet av bestämmelserna i bernkonventionen angående bildande av en internationell union för skydd av litterära och konstnärliga verk den 9 september 1886 samt den sig därtill anslutande parisdeklarationen av år 1896 — kan biträda den reviderade bernkonventionen den 13 november 1908. Enligt denna konvention, som Sverige för sin del undertecknat men ännu icke ratificerat, är varje unionsland förpliktat att i särskilt viktiga, i konventionen angivna hänseenden bereda utländska, unionen tillhörande författare, tonsättare och konstnärer ett visst minimiskydd. För att Sverige må kunna ratificera konventionen, erfordras vissa ändringar i vår lagstiftning å de punkter, där konventionen stipulerar ett sådant minimiskydd. I samband med företagandet av dessa ändringar hava emellertid även på områden, som icke direkt beröras av konventionen, vissa andra ändringar ansetts böra genomföras.

De viktigaste skiljaktigheterna mellan Kungl. Maj:ts förslag och gällande lag äro följande:

1) *Lagen om rätt till litterära och musikaliska verk:*

Muntliga föredrag, mimiska och kinematografiska verk hava upptagits bland skyddets föremål (1 §). Författares uteslutande befogenhet att mångfaldiga sitt verk är enligt förslaget icke inskränkt till sådant mångfaldigande, som sker genom tryck eller fotografi, utan gäller även annat, tryck liknande förfarande, så ock maskinskrivning. Tonsättares utföranerätt är icke vidare beroende av förbehålls angivande å utgivna kompositioner. Alla skrifter, icke blott såsom hittills de dramatiska, njuta så länge de äro utgivna skydd mot offentligt föredragande; sådant skydd gäller ock för muntliga föredrag, innan de utgivits (2 §). Förbudet mot oauktoriserad översättning, gäller enligt förslaget under hela den tid, författarrätten varar. Även annan bearbetning än översättning är auktor förbehållen (3 §). Grundsatsen om översättares auktorsrätt till översättning, som han verkställt, har i förslaget fullt genomförts, och även den, som eljest bearbetat ett verk, skall njuta auktors rätt med avseende på bearbetningen; dock att härigenom icke någon inskränkning sker i den rätt, som må tillkomma originalverkets författare (4 §). Friheten att utan auktors tillstånd nyttja hans verk vid utgivande av samlingar till bruk vid gudstjänst eller undervisning har väsentligen inskränkts (11 och 12 §§). Auktor har säkerställts mot att hans verk utan hans tillstånd offentliggöres i förändrad form (11, 12 och 16 §§). Skyddstidens längd är enligt gällande lag mycket olika bestämd för olika fall; den varar i fråga om mångfaldigande av skrift till och med det femtionde, i fråga om uppförande eller utförande av ett verk till och med det trettionde året efter auktors död, men i fråga om översättning blott tio år efter skriftens första utgivande. Enligt förslaget har skyddstiden enhetligt bestämts till att i alla dessa fall fortvara till och med det trettionde året efter auktors död (20 §).

2) *Lagen om rätt till verk av bildande konst:*

Till den konstnärliga auktorsrättens föremål hänföras i förslaget jämväl verk av byggnadskonst (1 §). Även det efterbildande, som sker i annan konstart än originalets, är auktor förbehållet (2 §). För vissa efterbildningar njutes enligt förslaget auktorsrätt (3 §). I fråga om rätten att utan konstnärens lov för studieändamål eller till enskilt bruk efterbilda konstverk, meddelar förslaget specificerade bestämmelser, i samband varmed stadgas förbud att å efterbildning av konstverk anbringa originalkonstnärens namn eller signatur på sätt, som kan leda till förväxling (5 §). Lagens regler om inskränkningar, som i det allmänna intresse gälla med avseende på konstnärs rätt, hava i förslaget något jämkats till konstnärens förmån (6 och 7 §§). Konstnären har sä-

kerställts mot konstverks återgivande i förändrad form (8 och 11 §§). Bestämmelsen i gällande lags 4 § om konstverk, som överlåtes till staten eller till menighet, har ändrats i riktning mot ökat skydd för konstnärens reproduktionsrätt (10 §). Den allmänna skyddstiden, som enligt gällande lag varar i konstnärens livstid och i vissa fall tio år efter hans död, har bestämts till konstnärens livstid och trettio år därutöver (13 §).

3) *Lagen om rätt till fotografiska bilder:*

Föreskriften i nuvarande lags 1 § om vissa uppgifters anbringande å fotografisk bild såsom villkor för densammans skyddande har icke upptagits i förslaget. Förslaget tillägger fotograf jämväl den uteslutande rätten att genom kinematografi förevisa av honom framställda bilder (2 §). Skyddstiden har förhöjts från fem till femton år efter en bilds första utgivande (7 §).

Utskottet finner föreliggande lagförslag på ett i allmänhet tillfredsställande sätt avväga de intressen, som därav beröras, och i huvudsak vara ägnade att läggas till grund för en ny lagstiftning i ämnet. Vid granskning av lagförslagets särskilda bestämmelser har utskottet dock i några punkter ansett sig böra föreslå vissa ändringar, för vilka utskottet nu går att redogöra.

Lagen om rätt till litterära och musikaliska verk.

2 §.

Mång-
faldigande.
De sak-
kunniga.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle auktors uteslutande rätt att mångfaldiga sitt verk omfatta varje art av reproducerande, således även det som sker genom vanlig avskrivning. I motiveringen därför hava de sakkunniga — under framhållande att gällande inskränkningar i fråga om upphovsmans befogenhet att mångfaldiga sitt verk icke väl läte sig förena med en riktig uppfattning av auktorsrättens väsen — särskilt anmärkt, att från muskförläggares sida gjorts gällande, att den rådande avskrivningsfriheten innebure en otillbörlig inskränkning i tonsättarens rätt att ekonomiskt utnyttja sina kompositioner.

Departements-
chefen.

Vid lagförslagets föredragning i statsrådet förklarade sig föredragande departementschefen icke kunna godkänna de sakkunnigas förslag i denna del, och anförde departementschefen därutinnan, att det enligt

hans förmenande skulle vara alltför strängt att förbjuda varje avskrift av en annans skrift. Visserligen innehölle 10 § den i auktorsrättens natur grundade regeln, att en var ägde till sitt enskilda bruk mångfaldiga ett skyddat verk, men enligt förslaget 24 § 2) vore det belagt med ansvar att genom försäljning eller annorledes sprida ett jämlikt 10 § framställt verk. Denna ansvarsbestämmelse skulle mången gång komma att innebära en viss hårdhet, därest även rätten till det mångfaldigande, som skedde genom avskrivning, skulle förbehållas auktor. Det vore sålunda obilligt, om en studerande, som, efter att hava till sitt enskilda bruk avskrivit en serie föreläsningar, vid sin avresa från universitetet föryttrade avskriften till en kamrat, därför skulle drabbas av straffpåföljd. I fråga om de litterära verken torde icke heller något allmännare behov av ifrågavarande utsträckning av författarrätten hava gjort sig gällande. Vad däremot anginge musikaliska verk, vitsordade de sakkunniga, att önskemål i denna riktning framförts från musikförläggarghåll. Vid vägande av tonsättarnas intresse i detta fall mot allmänhetens hade departementschefen ansett avskrivandet fortfarande böra vara frigivet även vad de musikaliska verken beträffade. Det nu yttrade avsåge vanlig avskrivning för hand. Beträffande däremot maskinskrivning, så kunde denna i viss mån ersätta tryck och användes ofta i dylikt syfte. Vid sådant förhållande syntes ifrågavarande reproduktionsform böra förbehållas författaren.

I enlighet med vad departementschefen sålunda anfört, upptogs i förevarande paragraf det stadgande, att författare ägde uteslutande rätt att genom tryck, vartill jämväl hänfördes maskinskrivning, ävensom genom fotografi mångfaldiga sitt verk.

Vid förslaget granskning av lagrådet hemställde tre ledamöter om sådan ändring av förslaget, att författaren erhöles uteslutande rätt att på vad sätt som helst mångfaldiga sitt verk med den inskränkning allenast, att skrift och muntligt föredrag finge av en var avskrivas för hand. Som skäl härför anfördes i huvudsak följande. De önskemål om skydd mot avskrivning av musikaliskt verk, vilka under förarbetena till förslaget framkommit, syntes fullt befogade. Likaså torde exempelvis en maskintekniker eller en arkitekt äga berättigade anspråk, att hans ritningar ej avbildades för hand, oavsett huruvida beträffande arkitekten desamma kunde komma i åtnjutande av skydd såsom konstverk. Författarrätten till skrifter och muntliga föredrag kunde näppeligen heller anses vara på ett tillfredsställande sätt skyddad, så länge allenast sådant mångfaldigande, som skedde genom tryck eller fotografi, vore författaren förbehållet. Även med förslaget bestämmelse, att maskinskrivning vore att hänföra till

Lagrådet.

tryck, torde vissa reproduktionssätt, vilka voro för författarens intresse långt skadligare än den vanliga avskrivningen, bliva allmänt tillåtna.

En ledamot av lagrådet ansåg, att skyddet för författarens rätt borde sträckas ända därhän, att förslaget i denna del återställdes till den av de sakkunniga föreslagna lydelsen.

*Departements-
chefen.*

Vid förslagets förnyade anmälan i statsrådet anmälde departementschefen, att, med anledning av vad i lagrådet anförts, den ändringen vidtagits i förslaget, att med tryck likställts även annat, tryck liknande förfarande. Därigenom förbehölles auktor-jämväl sådant mångfaldigande, som skedde medelst hektografering, mimeografering och andra dylika reproduktionssätt. Däremot ansåge departementschefen det icke vara tillrädligt att än ytterligare utvidga auktors befogenhet i förevarande avseende.

Utskottet.

På de av lagrådets flesta ledamöter anförda skäl finner utskottet auktors rätt att mångfaldiga sitt verk icke böra inskränkas i vidare mån än som överensstämmer med vad dessa ledamöter hemställt. I enlighet härmed har utskottet föreslagit en förändrad avfattning av förevarande paragraf.

Den av utskottet nu vidtagna ändringen medför en motsvarande jämkning i 24 och 25 §§.

3 §.

Översättning.

Såsom av den i propositionen lämnade historiken framgår, har författares uteslutande befogenhet att bestämma i fråga om sitt verks översättande, vilken befogenhet enligt 1877 års lag, sådan den ursprungligen lydde, endast i ringa grad erkändes, genom åren 1883, 1897 och 1904 utfärdade författningar vunnit ett för varje gång ökat skydd. Enligt 1904 års lag, som fortfarande är gällande, varar författares uteslutande översättningsrätt tio år från det en skrift först utgavs.

De sakkunniga.

Den reviderade bernkonventionens ståndpunkt är den, att författarens rätt i ifrågavarande avseende varar lika länge som rätten till originalverket. I anslutning härtill hava de sakkunniga föreslagit utsträckande av tiden för översättningsskyddet till den för författarens rätt i allmänhet bestämda. Härvid bör bemärkas, att nämnda konventions ifrågavarande grundsats enligt gällande lags 2 §, jämförd med kungl. kungörelserna den 16 november 1877 och den 5 december 1879 samt 1886 års bernkonvention, är gällande för Sveriges del, i vad angår Norge och Danmark. De sakkunniga anför, att frågan nu är, huruvida motsvarande regler böra tillämpas även beträffande andra främmande, till Sve-

rige i konventionsförhållande stående länder, med hänsyn till vilkas litteratur författares uteslutande översättningsrätt för närvarande varar blott tio år från en skrifts första utgivande. De teoretiska och praktiska skäl, som tala emot översättningsrättens frigivande, hava i sammanhang med de nyss anmärkta förändringarna i vår lagstiftning vidlyftigt utvecklats; att här återupprepa dessa grunder synes desto mindre vara erforderligt, som övertygelsen om det rättvisa och lämpliga i nämnda rättsförbehållande åt författaren, åtminstone under någon tid, numera lärer hava ingått i den allmänna uppfattningen även i vårt land. Då det nu gäller att fortskrida på den redan år 1883 beträdda vägen och i anslutning till 1908 års konvention utsträcka den auktor förbehållna översättningsrättens varaktighet till samma tidslängd som den för författarrätten i allmänhet bestämda, är ju detta allenast ett följdriktigt genomförande av auktorsrättens allmänna grundsats.

Departementschefen har erinrat om översättningsrättens utveckling till allt större erkännande samt anfört, att, då det icke vore känt, att från något håll framkommit klagomål över detta successiva utsträckande av författarrätten, man torde vara berättigad antaga, att nämnda lagändringar motsvarat den vid varje tid rådande allmänna rättsuppfattningen på förevarande område. Den utveckling i riktning mot ett ökat hänsynstagande till författarintresset, som sålunda gjort sig gällande, syntes nu böra fullföljas därhän, att auktors rätt i fråga om översättning bleve även beträffande skyddstidens längd jämställd med övriga författarrättsliga befogenheter. Icke blott våra grannländer Norge och Danmark utan även de allra flesta av övriga till bernunionen anslutna länder hade omfattat den reviderade konventionens ifrågavarande grundsats.

Herrar *Hansson* i Stockholm och *Björck* hava i sin motion hemställt, att skyddstiden beträffande översättning måtte inskränkas till vad för närvarande gäller. Motionärerna framhålla särskilt, att det för ett litet land som Sverige med dess starkt begränsade språkområde icke vore med folkets intresse förenligt att försvåra tillgången till världens kultur-skatte. En förläggare kunde sålunda för en relativt obetydlig summa förvärva monopol på ett litterärt verk och vore sedan i hägn av det s. k. författarskyddet oförhindrad att genom ett högt pris på boken göra den otillgänglig för den stora allmänheten i Sverige, ja även genom en dålig översättning onjutbar för det privilegierade fåtalet, som kunde köpa dyra böcker. Skyddet utestängde konkurrensen, och det kunde kanske dröja flera decennier, innan den svenska publiken finge stifta bekantskap med en stor främmande författares verk i njutbar form och till överkomligt pris.

Departementschefen.

Motion.

Utskottet. Utskottet anser i likhet med de sakkunniga och departementschefen, att översättningsrätten bör likställas med auktors övriga huvudsakliga rättigheter till hans verk. Visserligen medför en dylik ändring i förhållande till vad nu gäller en icke oväsentlig utsträckning av den tid, under vilken översättningsrätten blir förbehållen författaren eller hans rättsinnehavare, men praktiskt taget torde några olägenheter därav näppeligen vara att befara. De farhågor, som i detta avseende uttalats av motionärerna, torde, om och i den mån de kunna anses vara befogade, hava sin grund i andra, av tiden för översättningsrättens varaktighet oberoende förhållanden och skulle således icke undanröjas genom bifall till motionen. Utskottet är av den uppfattningen, att det ifrågasatta utsträckandet av tiden för översättningskyddet skulle i många fall vara av väsentlig betydelse för de svenska författarna. Flera av våra moderna författare hava ju vunnit en stor läsekrets även utom landet. Och då de svenska författarna med hänsyn till det svenska språkområdets ringa utsträckning kunna påräkna en relativt ringa läsekrets inom landet, synes det vara billigt och rättvist, att lagstiftningen icke lägger hinder i vägen för dem att kunna utomlands draga ekonomisk fördel av sina arbeten i samma utsträckning som andra kulturländers författare.

Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att då, på sätt framgår vid 20 §, utskottet biträtt Kungl. Maj:ts förslag i fråga om den allmänna författarrättsliga skyddstidens nedsättande från nu gällande femtio till trettio år efter författarens död, en sådan förändring kommer att, i förhållande till de sakkunnigas förslag, medföra en icke oväsentlig förkortning av den tid, under vilken översättningsrätten är förbehållen författaren eller hans rättsinnehavare.

Slutligen må här nämnas, att enligt övergångsstadgandet i 32 § under 3) översättningsrätten till verk, vilket utgivits mer än tio år före den nya lagens ikraftträdande, icke beröres av den nu ifrågavarande bestämmelsen. Detta stadgande innebär bland annat, att utländska författares verk, som utgivits under 1909 eller tidigare, fritt få översättas till vårt språk.

På grund av vad sålunda anförts och jämväl med hänsyn till vikten av att vårt land även på denna punkt ansluter sig till den av flertalet kulturländer biträdda 1908 års konvention, finner utskottet sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag i denna del och således avstyrka bifall till motionen i förevarande avseende.

5 §.

Förevarande paragraf avhandlar den utgivaren av ett samlingsverk tillkommande, i hans planläggande, samlande och redigerande verksamhet grundade auktorsrätt. För den händelse utgivare ej är känd, skall enligt förslaget förläggaren räknas som utgivare. Utskottet förutsätter, att, där så erfordras, bevisning må förebringas om, vem som är utgivare; förläggarens rätt i ifrågavarande avseende bör med andra ord inträda endast i det fall, att upplysning om vem som är utgivare ej erhållits.

Auktorsrätt
vid samlings-
verk.

9 §.

I lagförslagets 1 § har såsom föremål för skydd upptagits muntligt föredrag. I förevarande paragraf angivas de fall, då muntliga yttranden ansetts böra vara, med hänsyn till publicitetsgrundsatsen, undantagna från sådant skydd.

Yttranden
vid offent-
liga samman-
komster.

De sakkunniga hade från skyddet undantagit bland annat yttranden vid offentliga sammankomster för överläggning om allmänna angelägenheter.

De sakkun-
niga.

Departementschefen förklarade sig anse, att även sådana muntliga yttranden borde frigivas, vilka förekomme vid offentliga sammankomster i folkupplysningssyfte eller för liknande ändamål, i anledning varav ett tillägg i sådan riktning gjordes till de sakkunnigas förslag.

Departements-
chefen.

En ledamot av lagrådet anmärkte vid granskningen av förslaget, att uttrycket »sammankomster i folkupplysningssyfte» kunde giva anledning till längre gående tolkningar än som överensstämde med de allmänna rättsprinciper, på vilka förslaget vore byggt. Sålunda borde givetvis en föreläsare i en föreläsningförening vara skyddad mot tillgrepp av sitt föredrag. Ett dylikt föredrag, även om det vore synnerligen populärt hållet, kunde ofta representera ett omfattande intellektuellt arbete.

Lagrådet.

Herr *Bergman* yrkar i sin motion, att paragrafen måtte återställas till den lydelse, densamma hade i de sakkunnigas förslag, samt åberopar till stöd härför förutnämnda uttalande av en ledamot av lagrådet och framhåller därutöver, att den för honom i förevarande fråga avgörande synpunkten vore den, att talarens ord icke måtte spridas i förvanskad och vanställd form samt kanske med delvis förändrat innehåll.

Motion.

Utskottet ansluter sig härutinnan till vad nyssnämnde ledamot av lagrådet ävensom motionären anfört. Ifrågavarande av Kungl. Maj:t i förslaget införda undantag från auktors skydd synes ej i lika hög grad som övriga i samma avseenden gjorda inskränkningar vara påkallat av det allmännas krav på ett fritt offentliggörande. Utskottet får sålunda

Utskottet.

hemställa, att med bifall till motionen paragrafen återföres till den av de sakkunniga föreslagna lydelsen.

11 §.

Citat från
föredrag.

I förevarande paragraf har under 1) uttalats den redan nu gällande grundsatsen om allmän citatfrihet beträffande skrift, som utgivits. På sätt ovan framhållits, har muntligt föredrag nu tillagts auktorsrättsligt skydd. Även beträffande sådant föredrag synes citatfrihet böra medgivas, dock, likasom beträffande skrift, endast där offentliggörande ägt rum. Utskottet får sålunda hemställa, att under de i paragrafen angivna villkor citat fritt må göras från muntligt föredrag, under förutsättning att det offentligen hållits; och har utskottet alltså infört ett tillägg i sådan riktning i förevarande paragraf.

Den av utskottet nu föreslagna ändringen medför motsvarande jämkning i 24 § under 3).

12 §.

Sånger och
dansmusik.

Enligt 2 § skall den uteslutande rätten att offentligen utföra utgiven komposition tillkomma tonsättaren, utan att, såsom för närvarande gäller, särskilt förbehåll därom erfordras. Med hänsyn till denna ej oväsentliga utsträckning av tonsättares rätt hava i förevarande paragraf uppställts vissa undantag från den allmänna regeln. Sålunda har bland annat stadgats, att sånger och dansmusik må utan tonsättarens tillstånd offentligen utföras, där verken förut äro utgivna. Stadgandet återfinnes icke i de sakkunnigas förslag. Dess upptagande i Kungl. Maj:ts förslag har av föredragande departementschefen motiverats därmed, att han ansåge det av de sakkunniga medgivna undantaget från regeln om kompositörens uteslutande rätt böra väsentligen utsträckas; och har departementschefen i sådant hänseende hänvisat till gällande norsk och dansk rätt, som innehåller en liknande bestämmelse som den nu föreslagna.

Motion.

Herr *Kant* har i sin motion hemställt, att det medgivna undantaget i förevarande avseende måtte inskränkas till att avse allenast sånger för kör eller kvartett, som ej beledsagades av ackompanjemang, samt allenast sådan dansmusik, som vore utgiven i uppenbart syfte att tjäna som musik till sällskapsdans.

I ett vid Musikaliska Akademiens sammankomst den 22 januari 1919 av akademien gjort uttalande har akademien framhållit, att det offentliga utförandet av sånger och dansmusik måtte förbehållas tonsättaren, sånger helt och hållet samt dansmusik i den av herr *Kant* föreslagna utsträckningen.

I Musikaliska Akademiens uttalande har Föreningen Svenska tonsättare instämt.

I likhet med motionären samt Musikaliska Akademien och nyssnämnda förening finner utskottet ett allmänt frigivande av sånger, i vad angår rätten till deras offentliga utförande, icke böra ifrågakomma. Ett sådant frigivande skulle enligt utskottets mening innebära en alltför stor inskränkning i tonsättarens befogenhet, och en dylik avvikelse från den allmänna regeln synes icke heller vara påkallad ur allmänhetens synpunkt. Praktiskt taget torde det nämligen i regel icke komma att möta några svårigheter att på förhand erhålla tonsättarens tillstånd till verkets offentliga utförande. Vid sådant förhållande och då det — från sett de praktiska svårigheter, som därutinnan skulle möta — icke torde vara i sakens natur grundat eller ens lämpligt att uppdraga en gräns mellan sånger, som finge fritt utföras, och sådana, beträffande vilka tillstånd krävdes för deras offentliga utförande, har utskottet ansett ifrågavarande stadgande, i vad det avser sånger, böra helt uteslutas ur förslaget.

Utskottet.

Vad dansmusik angår, anser utskottet i likhet med motionären, Musikaliska Akademien och ovannämnda förening skäl föreligga för den föreslagna begränsningen, och har i sådant syfte ändring vidtagits i förslaget.

I samband med de av utskottet nu vidtagna ändringar har ordningsföljden mellan sista och näst sista stycket i paragrafen omkastats, varjämte i förtydligande syfte ordet »åhörare» i förstnämnda stycke ändrats till »åhörarna».

14 §.

Förevarande paragraf i Kungl. Maj:ts förslag avhandlar lånerätten i tidningar och tidskrifter emellan samt bibehåller nuvarande bestämmelser. Enligt förslaget gäller sålunda, att dels vetenskapliga avhandlingar samt vittra arbeten, dels andra uppsatser, såvida de äro av större omfång, kunna genom förbehåll skyddas mot eftertryck, samt att övriga tidnings- eller tidskriftsartiklar fritt få återgivas av varje annan tidning eller tidskrift. Då lån sker, skall den nyttjade publikationens titel angivas.

Lånerätt tidningar emellan.

De sakkunniga med undantag av pressens särskilda representant hade åt förevarande paragraf givit en avfattning, som anslöt sig till den reviderade bernkonventionens grundsatser. Sålunda skulle lånefriheten gälla endast i fråga om tidningar, icke för eller mot tidskrifter. Tidningsinnehållet grupperades i överensstämmelse med den reviderade konventionen på följande sätt. Utan att särskilt förbehåll erfordrades, skulle följetongromaner och noveller bliva föremål för skydd. Skyddade, under villkor, att förbehåll därom gjordes, bleve alla tidningsartiklar i egentlig

De sakkunniga.

mening; med tidningsartiklar förstodes då i enlighet med den uppfattning, som ligger till grund för den reviderade konventionen, icke följetongromaner eller noveller, men allt annat tidningsinnehåll, som i disposition eller formgivning utvisade någon grad av originalitet. Alltid utan skydd vore en tidnings nyhetsinnehåll, i den mån detsamma alldeles saknade stilistisk anordning eller utformning. Enligt de sakkunnigas förslag skall vid lån angivas icke blott den nyttjade tidningens titel utan ock författarens namn, där detta är utsatt vid artikeln.

De sakkunniga — som hört publicistklubben i ärendet och av denna fått mottaga en skrivelse, däri hemställts, att någon saklig ändring av våra gällande bestämmelser i ämnet icke måtte göras — yttrade, att de — om också med en viss, närmast av publicistklubbens uttalande föranledd tvekan — ansett sig böra förorda, att förevarande paragraf i förslaget avfattades i enlighet med den reviderade konventionen. För dem hade därvid den jämväl inom publicistklubben framhållna synpunkten varit huvudsakligen bestämmande, att Sveriges anslutning i alla punkter till den reviderade konventionen måste anses vara i allmänt kulturellt och internationellt hänseende av tillräckligt stor betydelse för att motivera den därav följande inskränkningen i pressens hittillsvarande lånerätt.

Departements-
chefen.

Föredragande departementschefen förklarade sig icke kunna tillstyrka den ändring i gällande lag, varom de sakkunnigas flertal hemställt. Han ansåge visserligen, att det med hänsyn till intresset av konformitet skulle vara en fördel att i vår rätt upptaga den reviderade bernkonventionens ifrågavarande regel. Men denna synpunkt borde icke vara ensamt avgörande. Den svenska pressens representanter hade för sin del påyrkat nu gällande bestämmelsers bibehållande, och någon opinion i motsatt riktning hade icke framträtt från författarhåll.

I enlighet därmed gavs åt 14 § en lydelse, som i sak återgiver nu gällande bestämmelser. I sammanhang därmed erinrade departementschefen om att, för den händelse det framlagda förslaget komme att upphöjas till lag, det bleve nödvändigt, att, då vårt land i sammanhang med övergången till den nya lagstiftningen ratificerade den reviderade konventionen, förbehåll jämlikt nämnda konventions art. 27 gjordes därom, att Sverige önskade i denna punkt förbliva bundet av bestämmelserna i den ursprungliga bernkonventionen.

Efter propositionens avgivande har Sveriges författarförening i sin till utskottet ingivna skrift uttalat sig för den avfattning av förevarande paragraf, som de sakkunnigas flertal föreslagit. Föreningen framhåller, att underlåtenhet att å följetongromaner och noveller utsätta förbehåll mot eftertryck berodde på okunnighet om att en sådan för flertalet lag-

stiftningar främmande åtgärd vore nödvändig för åtnjutande av svenskt skydd och icke, såsom publicistklubben velat göra gällande, därpå, att vederbörande författare eller utgivare icke själva ansåge sig ha anledning att skydda sådana följetonger och noveller.

Till bemötande av författareföreningens nyssnämnda skrivelse har publicistklubben i sin likaledes till utskottet ingivna skrift framhållit, att den av föreningen förda argumentationen i fråga om tidningarnas lånerätt icke kunde motivera ett längre gående steg, än att Sverige för sin del skulle bringa sin lagstiftning i överensstämmelse med 1896 års paristilläggsakt, vilken innebure en förklaring, att romauföljetonger och noveller skulle åtnjuta ovillkorligt skydd mot eftertryck eller översättning, oavsett om förbehåll mot eftertryck gjorts eller ej. Redan detta kunde för en stor del av den svenska landsortspressen komma att visa sig ganska betungande, och starka farhågor i sådan riktning hade nu liksom tidigare inom klubben framträtt. Men å andra sidan hade också på senare tid inom klubben framträtt allt flera författare av den mening, att allmänna rättsgrundsatser och kulturhänsyn motiverade en anslutning till paristilläggsakten av 1896. I varje fall hade inga som helst skäl efter propositionens avgivande framkommit till stöd för den ifrågasatt paragrafens formulering i överensstämmelse med den reviderade konventionen, vilket skulle innebära ett avsevärt längre steg än det nyss ifrågasatta i riktning av att försvåra den svenska periodiska pressens villkor.

Utskottet anser sig i föreliggande fråga böra ansluta sig till de sakkunnigas flertal. Utskottet håller nämligen före, att ur flera synpunkter fördelarna av Sveriges anslutning till den reviderade bernkonventionen även på denna punkt äro så stora, att avvikelser från konventionens grundsatser bör ske, endast där sådant av omständigheterna ovillkorligen påkallas. Några sådana omständigheter synas utskottet icke föreligga i förevarande fall. Såsom de sakkunniga framhållit, måste den friare lånerätten periodiska skrifter emellan anses vara påkallad av dessa publikationers särskilda natur, därvid i synnerhet gjorts gällande, att en mycket stor och viktig del av en tidnings innehåll åsyftade blott att hålla läsarna underrättade om dagens händelser samt att orientera i politiska och andra dagsfrågor; den strävan efter aktualitet, som här vore bestämmande, vållade emellertid, att stoffet hade sitt huvudsakliga intresse, om icke för stunden blott, så dock vanligen för en rätt begränsad tidsperiod. Vidare, menade man, låge ju i själva den publicistiska verksamhetens begrepp, att dess alster regelmässigt vore anlagda på den största möjliga spridning, och denna spridning skulle försvåras, därest allt för tryckande

Utskottet.

band lades på det litterära utbytet tidningar emellan. De omständigheter, som sålunda föranlett tidningspressens särställning, torde enligt utskottets förmenande näppeligen kunna anses föreligga beträffande tidsskrifter. I fråga om dessas innehåll synas sålunda de allmänna reglerna om författares rätt böra vara i allo tillämpliga. Vad beträffar de egentliga tidningarna, torde den enligt konventionen medgivna friheten att från annan tidning få avtrycka dels utan vidare dagsnyheter och notiser, dels ock, där ej förbehåll däremot gjorts, tidningsartiklar i egentlig mening, kunna anses tillgodose rättmätiga krav från pressens sida och taga all nödig hänsyn till dess särskilda behov. Att, på sätt publicistklubben ifrågasatt, inskränka sig till en anslutning av paristilläggsakten synes så mycket mindre böra ifrågakomma, som denna bestämmelse redan blivit ändrad genom 1908 års bernkonvention och således ej längre anses motsvara den internationella rättens krav på ifrågavarande område. På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa, att paragrafen må erhålla den lydelse, som föreslagits av de sakkunnigas flertal.

Den av utskottet nu föreslagna ändringen medför motsvarande jämkning i 27 §.

15 §.

Auktors-
rättens över-
gång.

Herrar *Hansson* i Stockholm och *Björck* hava i sin motion hemställt om sådan ändring i förevarande paragraf, att däri måtte stadgas, att författares rätt skall vid hans död övergå — i stället för såsom enligt förslaget till hans dödsbodelägare — endast till hans hustru och barn, samt att författarrätten må överlätas å annan allenast för en tid av tio år. Motionärerna motivera sitt yrkande därmed, att det icke finnes någon anledning att låta mer eller mindre avlägsna släktingar profitera av en författares verk, liksom en förläggares möjlighet att för avsevärd tid monopolisera desamma måste starkt beskäras, ävensom garanti skapas mot sådana missbruk av förläggarmonopolet, som hava till följd, att verk, som övertagits, aldrig bliva tryckta.

Utskottet.

Enligt 1877 års lag liksom enligt förslaget gäller för auktorsrättens övergång vid auktors död i allo de vanliga successionsreglerna. Något giltigt skäl för att härutinnan stadga avvikelse för auktorsrättens del har icke påvisats av motionärerna. Utskottet har därför icke i anledning av motionen i denna del föreslagit någon ändring i den kungl. propositionen.

Vad angår den i motionen berörda frågan om överlåtelse av auktorsrätten, upptager förslaget även i detta avseende nu gällande lags bestämmelse. På sätt de sakkunniga framhållit, är det, såsom förhållandena på området ställa sig, endast i undantagsfall, som auktor själv är

i tillfälle att ekonomiskt utnyttja sina verk; det vanliga är, att dessas mångfaldigande och offentliggörande föranstaltas av personer, vilka yrkesmässigt bedriva sådan verksamhet och till vilka auktors rätt överlåtes. Att rätten överlåtes utan villkor eller inskränkning torde endast sällan förekomma. Det bör enligt utskottets mening tillkomma kontrahenterna att härom träffa de närmare bestämmelser, som kunna vara önskliga. Att i lag uppställa någon begränsning i denna kontrahenternas avtalsfrihet, på sätt motionärerna föreslagit, synes utskottet icke böra ifrågakomma. En lagstiftning i sådan riktning skulle otvivelaktigt lända författareintresset till högst avsevärd skada, liksom den också torde komma att, till men för den litteraturintresserade allmänheten, ofördelaktigt inverka på förläggarens benägenhet att åtaga sig verkens utgivande. Utskottet har av sådan anledning funnit motionen icke heller i denna del böra föranleda någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

I första stycket av förevarande paragraf har företagits en mindre formell jämkning.

17 och 18 §§.

I 17 § meddelas vissa bestämmelser i fråga om den praktiskt viktigaste formen för överlåtelse av auktors rätt, förlagsavtalet, genom vilket auktor till förläggaren överlåter sin uteslutande rätt att mångfaldiga och sprida sitt verk. Omförmälda bestämmelser återfinnas i nu gällande lag.

Herr *Lindhagen* har i sin motion hemställt, att skäliga begränsningar uppdragas i förläggares rätt gent emot författare och allmänheten, vilket yrkande i huvudsak motiverats därmed, att rättsskyddet för författare enligt lagförslaget i de flesta fall företrädesvis torde bliva ett skydd för förläggaren.

Förslagets 18 § innefattar lagbestämmelser angående avtal om rätt till uppförande, utförande och föredragande av vissa sceniska eller musikaliska arbeten. I paragrafens andra stycke stadgas, att då uteslutande rätt i sådant hänseende till någon överlåtit, men denne under fem år ej begagnat sig därav, överlåtarens är oförhindrad att lämna tillstånd även åt andra att återgiva verket. Även denna bestämmelse återfinnes i gällande lag.

Herrar *Hansson* i Stockholm och *Björck* hava i sin motion hemställt, att sistnämnda bestämmelse måtte äga tillämpning jämväl i fråga om tillstånd att utgiva litterärt verk, vilket yrkande de motiverat därmed, att därigenom skulle vinnas viss garanti mot missbruk av förläggarmonopolet.

I fråga om förlagsavtalet innehåller gällande lag dels i 6 § den bestämmelse, som återgives i förevarande 17 §, och dels i 10 §, att så-

Förlagsavtal.
17 §.

Motion.

18 §.

Motion.

De sakkun-
niga.

som eftertryck anses, då förläggare eller den, som tryckningsrätt till skrift å honom överlåtit, verkställer skriftens tryckning i strid mot förlagsavtalet. Utöver dessa knapphändiga bestämmelser förekommer icke något ytterligare stadgande angående förlagsrätten.

Efter att hava redogjort för nämnda lagbestämmelser anföra de sakkunniga, att då lagen angående äganderätt till skrift således underlåter att närmare reglera de förlagsrättsliga förhållandena, densamma därutinnan står i överensstämmelse med de flesta utländska författningar angående auktorsrätt. I de länder, där förlagsrätten gjorts till föremål för särskild lagstiftning, hava bestämmelserna därom influtit antingen i de allmänna civillagböckerna, såsom i Österrike och Schweiz, eller ock i en särskild lag, såsom i Tyska riket, där samtidigt med 1901 års lag om auktorsrätt utfärdades en — i icke mindre än femtio paragrafer avfattad — lag om förlagsrätt. Att sålunda behandla förlagsrätten skild från auktorsrätten i övrigt synes även vara det mest ändamålsenliga; visserligen äro de förläggaren tillkommande auktorsrättsliga befogenheter härledda från författarens ursprungliga rätt, men förhållandet mellan de två kontrahenterna är så egenartat och giver upphov till ett så specialiserat system av ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, att detsamma icke rätt väl låter sig ordnas inom den författarrättsliga lagens ram. I enlighet med denna uppfattning hava de sakkunniga icke ansett sig böra till behandling upptaga frågan om förlagsrättens kodifikation. Omförmälda förlagsrättsliga bestämmelser i lagens 6 § hava likväl funnits böra bibehållas.

Utskottet.

De i förevarande motioner berörda frågor tillhöra lagstiftningen angående förlagsavtalet och dettas rättsverkningar. Såsom av det föregående framgår, hava de sakkunniga icke ansett sig böra upptaga spörsmålet om en reglering av de förlagsrättsliga förhållandena. Oavsett huruvida en lagstiftning beträffande hela detta område är hos oss av behovet påkallad eller icke, är det givetvis icke möjligt för utskottet att nu framlägga förslag i sådant avseende. Utskottet anser därför, att förevarande motioner icke böra föranleda någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

20 §.

*Skyddstidens
längd.*

I förevarande paragraf av Kungl. Maj:ts förslag har den allmänna skyddstiden för litterära och musikaliska verk bestämts till auktors livstid samt trettio år därutöver.

Enligt gällande lag varar författarrätten — varmed enligt nämnda lags språkbruk förstås allenast rätten att mångfaldiga verket, icke rätten till

offentligt uppförande och föredragande — under författarens livstid och femtio år efter utgången av det kalenderår, under vilket han dött. Rätten till offentligt uppförande och föredragande gäller trettio år efter auktors död.

De sakkunniga föreslogo en gemensam skyddstid beträffande samtliga i den litterära och musikaliska auktorsrätten ingående befogenheter samt ansågo den böra bestämmas till femtio år efter auktors död. I motiveringen framhöllo de, att den skillnad, som hos oss gällde i fråga om skyddstiden för utgivningsrätten å ena samt skyddstiden för uppförande- och föredraganderätten å andra sidan, måste anses bero endast på historiska skäl; någon principiell grund för densamma torde icke kunna uppletas. Icke heller gjorde de utländska lagstiftningarna annat än högst undantagsvis någon sådan skillnad. Enligt de sakkunnigas åsikt borde ifrågavarande skiljaktighet nu hävas jämväl för den svenska rättens del. Då det sålunda gällde att fastslå en gemensam skyddstid, hade de sakkunniga ansett valet kunna begränsas till de två alternativen: skydd i femtio eller skydd i trettio år efter auktors död.

Efter att hava omnämnt, att förslag om skyddstidens nedsättande från femtio till trettio år efter auktors död år 1907 varit föremål för riksdagens prövning i anledning av en vid nämnda riksdag inom andra kammaren väckt motion, vilket förslag icke vunnit riksdagens bifall (se prop. s. 52—3), yttrade de sakkunniga vidare: Huru långvarig skyddsperioden efter auktors död borde utmätas, huruvida, såsom frågan nu begränsats, denna period borde sättas till femtio eller allenast till trettio år, torde visserligen icke kunna bestämmas efter teoretiska, objektiva giltiga grunder. Det gällde att mot varandra väga auktors intresse och allmänhetens intresse samt att finna den tidpunkt, då dessa två intressen ansåges väga jämnt; avgörandet härvidlag måste alltid bliva i viss mån godtyckligt. Euligt vad Sveriges författareförening framhållit i ett över 1907 års motion av givet yttrande, utginge våra äldre klassiska författares verk, ehuru då ännu skyddade, i särdeles prisbilliga upplagor. Och då under de senare åren, trots gällande skydd, Tegnér's samlade dikter utgivits i en upplaga, som kostade två kronor, samt romaner av Herman Bjursten, August Blanche och Marie Sophie Schwartz utkommit som »tjugufemöresböcker», syntes teorien om auktorsskyddet såsom fördyrande vår klassiska skönlitteratur näppeligen kunna vidare upprätthållas. Vid sådant förhållande och med hänsyn därtill, att förevarande fråga så sent som 1907 varit föremål för riksdagens bedömande, hade de sakkunniga ansett den nu för utgivningsrätten gällande skyddstiden av femtio år efter auktors död böra bibehållas.

Departements-
chefen.

I överensstämmelse med vad av de sakkunnige föreslagits, ansåg föredragande departementschefen, att en enhetlig skyddstid borde fastställas, lika för de särskilda befogenheter, som den litterära och musikaliska auktorsrätten innefattade. Däremot ansåge han den tid av femtio år efter auktors död, under vilken mångfaldiganderätten enligt vår lag vore gällande, vara väl drygt tillmätt. Han funne vad i detta avseende anförts i förutnämnda motion vid 1907 års riksdag synnerligen beaktansvärt och ansåge lämpligt att såsom allmän skyddstid bestämma auktors livstid och trettio år därutöver.

Motion.

Herrar *Hansson* i Stockholm och *Björck* hava i sin motion hemställt, att den allmänna skyddstiden måtte begränsas till femton år efter författarens död, vilken tid enligt motionärernas förmenande vore fullt tillräcklig med hänsyn till de arvsintressen, som med fog kunde göra sig gällande. Det vore icke författaren och hans anhöriga utan förläggaren, som till skada för allmänheten premierades genom lång litterär äganderätt.

Författarföreningen har i sin förutnämnda skrift framställt önskemål om skyddstidens bibehållande vid femtio år. I denna framställning har Sveriges Dramatiska Författares Förening i sin förut berörda skrivelse instämt.

Utskottet

Utskottet är ense med de sakkunniga och departementschefen därutinnan, att en enhetlig skyddstid bör bestämmas. Enligt utskottets förmenande bör denna, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, lämpligen kunna bestämmas till auktors livstid samt trettio år därutöver. Å ena sidan bör nämligen denna tid icke utsträckas utöver vad hänsynen till författarens och hans anhörigas rätt verkligen fordrar; sättes tiden alltför lång, blir det endast förvärvaren av rätten, som därav drager ekonomisk fördel. Men å andra sidan skulle en alltför snäv begränsning av skyddstiden inverka ogynnsamt på författarens utsikt att få skäligen ersättning för sitt verk. Från dessa synpunkter sett, finner utskottet den av Kungl. Maj:t föreslagna tiden av trettio år efter auktors död utgöra en lämplig medelväg mellan vad de sakkunniga föreslagit och nämnda motionärer hemställt. Att, på sätt dessa sistnämnda yrkat, begränsa skyddstiden till allenast femton år, skulle enligt utskottets uppfattning utan tvivel innebära verkligt men för författaren, samtidigt som ett dylikt förslags genomförande skulle i förhållande till andra kulturländer ställa Sverige i en särställning. Utskottet finner således icke, vare sig i anledning av från författarhåll framställda önskemål eller i anledning av förevarande motion, skäl att föreslå någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

24, 25 och 27 §§.

Vidkommande de häri vidtagna ändringar får utskottet hänvisa till vad därom anförts under 2, 11 och 14 §§.

30 §.

Herrar *Hansson* i Stockholm och *Björck* hava i sin motion hemställt, att 30 § måtte erhålla en sådan lydelse, att beträffande skydd för verk av annat lands medborgare skall som hittills gälla vad Sverige genom anslutning till bernkonventionen av år 1886 biträtt.

Motion.

Förevarande paragraf återgiver i sak innehållet av motsvarande paragraf i gällande lag, som ju står på den ursprungliga bernkonventionens grund. Enligt det av utskottet nu förordade förslaget gälla sådana regler, att därigenom en anslutning till den reviderade konventionen möjliggöres. Men även om lagstiftningen skulle komma att i ett eller annat avseende kvarstå på den ursprungliga konventionens ståndpunkt, läser någon ändring av 30 § icke därför erfordras. På grund av vad sålunda anförts, har utskottet ansett förevarande motion icke böra föranleda någon ändring Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

Lagen om rätt till verk av bildande konst.

1 §.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag omfattar den artistiska auktorsrätten varje art av bildande konst med undantag av alster av konsthantverk och konstindustri. Skillnaden från nu gällande lag består däri, att skydd föreslås jämväl för byggnadsverk.

Konstslöjd.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle den artistiska auktorsrätten omfatta varje art av bildande konst och således jämväl konsthantverk och konstindustri eller med ett gemensamt namn konstslöjden. Efter att hava omnämnt, att Konsthantverkarnas gille ävensom Svenska slöjdföreningen i framställningar till Kungl. Maj:t påkallat skydd i förevarande avseende samt närmare redogjort för innehållet däri, anföra de sakkunniga till stöd för sitt förslag härutinnan följande. Strävandet att sprida konstens skapelser och de av dem förmedlade skönhetsvärden till allt bredare lager av vårt folk hade funnit ett ökat antal nitiska målsmän. Och det syfte, som härvid låge till grund — smakens förädlande och

De sakkunniga.

skönhetssinnets höjande även inom de kretsar, som hittills stått i det hela oberörda av konstens inflytelser — vore för visso ett kulturintresse, väl värt uppmuntran och stöd från statsmaktens sida. Men härutinnan vore det icke nog, att de fria konsternas alster genom utställande samt genom goda och prisbilliga reproduktioner gjordes tillgängliga för den stora allmänheten. Av ännu större vikt torde det vara, att åt de för det vardagliga bruket avsedda möbler och andra bohagsting, nyttighetsföremål och prydnadssaker förlänades en prägel av skönhet och stil. Det vore detta behov, konstslöjden hade att tillgodose; och densamma sociala uppgift torde alltså vara icke mindre betydelsefull än de fria konsternas. Då det ansetts, att den målande och tecknande konstens samt skulpturens utövare för att värdigt kunna fylla den kulturuppgift, som dem tillkomme, hade behov av en speciell lagsiftning till skydd för de ekonomiska och ideella intressen, vilka med konstverken vore förenade, torde detta hava giltighet även vad konstslöjdens idkare anginge. Vid sådant förhållande samt på de skäl, som härutinnan anförts i ovan omnämnda yttranden av Konsthantverkarnes gille och Svenska slöjdföreningen, hade vårt lands högt utvecklade konsthantverk och konstindustri ansetts nu böra i skyddshänseende likställas med övriga arter av bildande konst.

I detta sammanhang erinrade de sakkunniga därom, att för vissa alster av konsthantverk och konstindustri skydd anordnats genom lagen om skydd för vissa mönster och modeller den 10 juli 1899, därvid de sakkunniga anmärkte, att inom det praktiska lagstiftningsarbetet den uppfattningen gjorts gällande, att även om konstslöjdens alster häufördes under konstverksskyddet, särskilt mönsterskydd likväl erfordrades. Beträffande det närmare förhållandet mellan nämnda lag och förevarande lagförslag återkommer utskottet till denna fråga i sitt samtidigt härmed avgivna utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 5, med förslag till lag om ändringar i och tillägg till mönsterskyddslagen.

Kommerskollegium.

Över de sakkunnigas förslag har kommerskollegium med eget utlåtande avlämnat yttranden från ett stort antal föreningar, bolag och enskilda näringsidkare, som representera olika grenar av den verksamhet, vars alster det ifrågasatta skyddet avser. Efter en redogörelse för omnämnda yttrandens innehåll anför kollegium följande. Hur tilltalande än tanken på ett över hela konstslöjden utsträckt konstverksskydd måste förefalla, hade man dock givetvis att framgå med varsamhet i dessa frågor. Vi saknade härvidlag inom landet vunnit erfarenhet och finge icke utan vidare på svenska förhållanden tillämpa de rön, som gjorts i de stora industriländerna. Skyddet borde principiellt ej utsträckas till

de tillverkningar, som av sina utövare ännu ej ansåges mogna därför. Konstverksskyddet måste sålunda enligt kollegiets mening bliva i avsevärd mån inskränkt till sitt tillämplighetsområde. Vad det konstnärliga hantverket beträffade, så föreläge från dettas sida, enligt vad av de till kollegium inkomna yttranden framginge, ett allmänt intresse för konstverksskydd. Kollegium ansåge därför, att detta skydd om möjligt borde utsträckas till konsthantverket i dess helhet. Beträffande den konstnärliga industrien, hade kollegium funnit ett ganska allmänt intresse för skydd vara rådande inom möbeltillverkningen. Av metallindustriens representanter hade endast de inom guldsmedsbranschen hörda sammanlutningarna förordat förslaget. Däremot hade textil-, tapet-, glas-, porslins- och lervaruindustrierna i det hela ställt sig avvisande; även Sveriges industriförbund ansåge, att lagen ej borde beröra alster av konstindustri. I enlighet därmed funne kollegium, att konstverksskyddet borde, vad konstindustrien anginge, gälla endast möbeltillverkningen och guldsmidet. Denna begränsning borde enligt kollegiets mening icke vara slutgiltig; i den mån som inom en industri uppstode ett övervägande intresse av skydd, borde denna industri inordnas under lagens tillämplighetsområde.

Departementschefen ansåg, att konstslöjden för närvarande icke borde ställas under det skydd, som förevarande lag anordnade. Till stöd härför anförde han följande. De skäl, som de sakkunniga till stöd för sin ståndpunkt anfört, funne han vara synnerligen beaktansvärda. Men å andra sidan ansåge han, lika med kommerskollegium, det icke böra ifrågakomma att införa konstverksskydd för sådana arter av konstslöjd, vilkas utövare icke önskade sådant skydd. Kollegium hade, med stöd av den av kollegium i ämnet verkställda undersökning funnit konstverksskyddet böra gälla dels i fråga om konsthantverket i dess helhet och dels, vad konstindustrien anginge, beträffande möbeltillverkningen och guldsmidet. Kollegium hade emellertid självt fäst uppmärksamheten på den svårighet, som möter då det gällde att avgöra, huruvida ett föreliggande alster vore en produkt av hantverk eller av industri. Med hänsyn till denna, i vissa fall säkerligen alldeles olösliga svårighet, och då en sådan uppdelning näppeligen läte förena sig med de allmänna grundsatserna för auktorsträtten, funne han sig icke kunna tillstyrka, att alster av konsthantverk och alster av konstindustri behandlades på olika sätt i skyddshänseende. Vad de två industrigrenar anginge, vilka enligt kollegiets mening borde ställas under konstverksskyddet, så funnes för guldsmidet redan nu möjlighet till skydd enligt mönsterlagen, som ju avsåge alster tillhörande metallindustrien. Och det vore departementschefens avsikt

*Departements-
chefen.*

att i annat sammanhang inför Kungl. Maj:t föreslå sådan ändring i nyssnämnda lag, att densamma bleve tillämplig även vad möbelfabrikationen beträffade. Representanterna för konstindustriens övriga grenar ställde sig avvisande till de nu föreslagna bestämmelserna. Vid sådant förhållande funne departementschefen sig böra hemställa, att varken konstindustrien eller konsthantverket för närvarande måtte göras till föremål för det skydd, som förmedlades av konstverkslagen.

Motion.

Herrar Hansson i Stockholm och Eriksson i Grängesberg hava i sin motion yrkat, att konstverksskyddet måtte utsträckas till att omfatta jämväl alster av konstindustri och konsthantverk. Motionärerna framhålla, att det syntes dem oriktigt att taga den stora hänsyn till industriens utöware, som förslaget gjorde. Konstverksrätten vore en auktorsrätt, som borde skyddas mot industriens illojala tillgrepp. En frihet, som tillåte industrien att opåtalat för egen vinning profitera av konsthantverkarnas eller inom konstindustrien sysselsatta målares, skulptörers och arkitekters andliga arbeten, borde det icke ligga i en kulturnations intresse att bibehålla. Konstverksskydd, varom här vore fråga, funnes också i de flesta europeiska länderna.

Svenska slöjdföreningen och Konsthantverkarnas gille hava i sina omförmälda, till utskottet i anledning av propositionen ingivna skrivelser ytterligare hävdad sin i frågan tidigare intagna ståndpunkt.

Utskottet.

Utskottet kan icke dela departementschefens betänkligheter mot konstverksskyddets utsträckande jämväl till konstslöjden. Gent emot kommerskollegiets, av departementschefen biträdda uppfattning, att skyddet ej borde utsträckas till sådana arter av konstslöjd, vilkas utöware icke önskade sådant skydd, anser utskottet för sin del det *principiellt* riktiga vara att låta konstverksskyddet omfatta varje art av bildande konst. Givetvis måste man därvid, på sätt kollegium anfört, framgå med varsamhet och nödig hänsyn tagas till näringsidkarnes önsknings; helt avgörande böra de dock icke vara. Utskottet ansluter sig i detta avseende till vad patentlagstiftningskommittén för mönsterskyddets del anfört i sitt betänkande med förslag till lag om mönsterskydd, på sätt utskottet närmare utvecklar i sitt utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 5. I detta sammanhang må allenast nämnas, att kommittén ansett, att endast där det kunde påvisas, att någon industrigren genom mönsterskyddet komme att lida verkligt men, borde en sådan industri hållas utanför området för en mönsterlag. Vad kommittén sålunda anfört synes i än högre grad böra äga tillämpning på konstverksskyddet, vilket direkt och således utan föregående särskild registrering grundar sig å auktorsrätten. Och i fråga om det sistnämnda lärer näppeligen

enligt utskottets förmenande någon art av konstslöjden komma att bliva lidande av att ett sådant skydd införes. Vad konsthantverket beträffar, föreligger ju tvärtom, enligt vad kommerskollegium vitsordat, från dettas sida ett allmänt intresse för konstverksskydd. Vad åter den konstnärliga industrien angår, synes den visserligen, enligt vad kommerskollegiets utlåtande i ämnet giver vid handen, i allmänhet hava ställt sig avvisande. Vad i sådant avseende anförts är dock enligt utskottets förmenande icke tillräckligt skäl för att ställa industrien utanför skyddet. Utskottet är således ense med de sakkunniga och motionärerna därutinnan, att konstverksskyddet bör utsträckes även till konstslöjdens alster, och anser därför, att åt förevarande paragraf bör givas den avfattning, de sakkunniga föreslagit.

Därest, såsom utskottet föreslagit, den svenska lagstiftningen om auktorsrätt till konstverk kommer att omfatta även konstslöjden, har Sverige enligt den reviderade bernkonventionen, på sätt de sakkunniga framhållit, skyldighet att skydda även utländska alster av konsthantverk och konstindustri, för så vitt de falla under konventionen, och detta utan avseende på om svensk konstslöjd skyddas i deras hemland. Att den svenska lagens skydd sålunda utan villkor om reciprocitet utsträckes, torde emellertid icke överensstämma med den hos oss rådande rättsuppfattningen. Utskottet förutsätter således, såsom de sakkunniga ock föreslagit, att Sverige vid tillträdet till konventionen, i likhet med Frankrike, gör sådant förbehåll, varigenom ömsesidighetsgrundsatsen även i denna punkt upprätthålles.

8, 11 och 17 §§.

I sitt till Kungl. Maj:t avgivna utlåtande över de sakkunnigas förslag har Kungl. Akademien för de fria konsterna erinrat, att ordet »form», som i fråga om de föremål, lagförslaget behandlar, oftast användes i samband med eller i motsats till »färg» eller »valör», lätteligen kan giva anledning till missförstånd och i anledning därav hemställt, att förbudet mot efterbildning må avse originalverket såsom sådant, icke allenast dess form.

Utskottet.

Utskottet finner denna erinran beaktansvärd, och hava förevarande paragrafer i anledning därav jämkats.

9 §.

I förevarande paragraf har vidtagits en mindre, formell jämkning.

Motion. Herrar *Hansson* i Stockholm och *Eriksson* i Grängesberg hava i sin motion föreslagit, att i lagen måtte införas en bestämmelse om särskild domstol för mål rörande vad som vore att hänföra till genom denna lag skyddade verk och alster.

Utskottet. Utskottet finner någon särskild domstol för behandling av ifrågavarande mål icke vara erforderlig samt anser, att motionärernas syfte kan vinnes på ett enklare sätt. Det torde nämligen kunna förutsättas, att vederbörande domstolar i varje särskilt fall komma att höra sakkunniga, där sådant av omständigheterna påkallas. Utskottet finner således förevarande motion icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Lagen om rätt till fotografiska bilder.

Beträffande ifrågavarande lagförslag har utskottet icke haft någon anledning till anmärkning. Utskottet har allenast i 5 § föreslagit en mindre, formell jämkning.

På grund av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande, att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1:o) Lag

om rätt till litterära och musikaliska verk.

Häri genom förordnas som följer:

Om rättens föremål samt författares och tonsättares befogenheter.

1 §.

Enligt de i denna lag givna bestämmelser skyddas rätten till följande verk, nämligen:

- 1) skrift och muntligt föredrag;
- 2) musikaliskt verk;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3) teckning samt grafisk eller plastisk avbildning, där teckningen eller avbildningen är av vetenskaplig eller teknisk art samt ej, efter sitt huvudsakliga ändamål, att betrakta såsom konstverk;

4) mimiskt verk (balett eller pantomim);

5) kinematografiskt verk, vartill i denna lag hänföres jämväl verk, avsett att återgivnas genom ett kinematografi liknande förfarande.

Med författare förstås i denna lag upphovsman till verk, varom här ovan sägs.

2 §.

Författare äge uteslutande rätt att genom tryck eller fotografi mångfaldiga sitt verk. *Såsom tryck anses i denna lag jämväl annat, tryck liknande förfarande, så ock maskinskrivning.*

Därjämte have författare till dramatiskt, mimiskt eller kinematografiskt verk uteslutande rätt att offentligen uppföra detsamma ävensom tonsättare uteslutande rätt att offentligen utföra av honom komponerat musikaliskt verk.

Innan skrift eller muntligt föredrag utgivits, tillkomme författaren uteslutande rätt att offentligen föredraga verket.

Författare äge ock uteslutande rätt att mångfaldiga sitt verk genom detsammans överförande på mekaniskt tal- eller musikinstrument eller på vals, platta, band eller annan till dylikt instrument hörande inrättning. Där ett sålunda överfört verk genom instrumentet återgives, anses detta såsom utförande eller föredragande av verket.

Bihang till riksdagens protokoll 1919.

2 §.

Författare äge uteslutande rätt att genom tryck, fotografi eller på annat sätt mångfaldiga sitt verk. *Skrift och muntligt föredrag må dock av en var avskrivas för hand.*

Därjämte have författare till dramatiskt, mimiskt eller kinematografiskt verk uteslutande rätt att offentligen uppföra detsamma ävensom tonsättare uteslutande rätt att offentligen utföra av honom komponerat musikaliskt verk.

Innan skrift eller muntligt föredrag utgivits, tillkomme författaren uteslutande rätt att offentligen föredraga verket.

Författare äge ock uteslutande rätt att mångfaldiga sitt verk genom detsammans överförande på mekaniskt tal- eller musikinstrument eller på vals, platta, band eller annan till dylikt instrument hörande inrättning. Där ett sålunda överfört verk genom instrumentet återgives, anses detta såsom utförande eller föredragande av verket.

9 saml. 1 avd. 9 häft. (Nr 10.)

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3 §.

Den enligt 2 § författare tillerkända befogenhet innebär även utslutande rätt för honom att på sätt i nämnda paragraf sägs mångfaldiga ävensom offentligen uppföra, utföra eller föredraga sitt verk i översättning till annat språk eller från en till annan munart av samma språk, så ock i bearbetning.

Såsom bearbetning anses i synnerhet:

- 1) dramatisering eller eljest överförande av en skrift från en litterär form till en annan ävensom skrifts överförande till en form, avsedd att återgivas genom kinematografi eller liknande förfarande;
- 2) ett musikaliskt verks omsättning för ett eller flera instrument eller för en eller flera sångstämmor.

Såsom bearbetning anses icke, att i fri anslutning till ett verk framställles ett nytt, i det väsentliga självständigt sådant.

4 §.

Den, som översatt eller bearbetat ett verk, have för sin översättning eller bearbetning den föfattarrätt, som i 2 och 3 §§ är nämnd; oförkränkt dock den rätt, som må tillkomma originalverkets föfattare.

5 §.

Utgivare av tidning, tidskrift eller annat verk, som består av självständiga bidrag från särskilda medarbetare, anses såsom föfattare till verket såsom en helhet betraktat. Är utgivare till sådant samlingsverk ej känd, betraktas verkets förläggare såsom utgivare.

Föfattare till särskilt bidrag behåller föfattarrätten till detta.

6 §.

Förbindes skrift med musikaliskt verk, behålle vardera verkets föfattare den honom tillkommande föfattarrätt. Lag samma vare, där skrift förbindes med teckning eller avbildning.

7 §.

Äro flera gemensamt föfattare till ett verk, som ej består av självständiga bidrag från de särskilda medarbetarna, erfordras för föfogande över föfattarrätten till verket samtliga föfattaress samtycke.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

8 §.

Såsom författare till ett verk varde, där ej annat visas, den ansedd, vilken på sedvanligt sätt å verket angivits såsom sådan.

I fråga om verk av författare utan uppgivet eller under diktat namn företrädes författaren, intill dess han givit sig till känna på sätt i 22 § sägs, i sin rätts utövning av den, vilken finnes å verket nämnd såsom utgivare eller, där sådan ej angivits, såsom förläggare.

9 §.

Uteslutna från skydd enligt denna lag äro:

1) lagar, förordningar, kungörelser, offentliga myndigheters, riksdagens, beredningars och kommitteers samt kyrkliga, kommunala och andra offentliga representationers handlingar, protokoll, beslut och skrivelser, så ock andra allmänna handlingar;

2) muntliga förhandlingar i riksdagen och andra offentliga representationer, så ock yttranden vid domstolar och eljest inför offentliga myndigheter ävensom vid offentliga sammankomster *i folkupplysnings-syfte eller för liknande ändamål* eller för överläggning om allmänna angelägenheter.

10 §.

Utän författares tillstånd må en var till sitt enskilda bruk mångfaldiga hans verk.

11 §.

Utän hinder av vad i denna lag är stadgat vare tillåtet:

9 §.

Uteslutna från skydd enligt denna lag äro:

1) lagar, förordningar, kungörelser, offentliga myndigheters, riksdagens, beredningars och kommitteers samt kyrkliga, kommunala och andra offentliga representationers handlingar, protokoll, beslut och skrivelser, så ock andra allmänna handlingar;

2) muntliga förhandlingar i riksdagen och andra offentliga representationer, så ock yttranden vid domstolar och eljest inför offentliga myndigheter ävensom vid offentliga sammankomster för överläggning om allmänna angelägenheter.

11 §.

Utän hinder av vad i denna lag är stadgat vare tillåtet:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1) att vid författande av nytt, i det väsentliga självständigt verk utgiven skrift begagnas på det sätt, att ordagrant eller i sammandrag anföras delar därav, som åberopas till bevis eller upptagas till granskning, belysning eller ytterligare utveckling;

2) att utgiven dikt mångfaldigas såsom text i musikaliskt verk eller på konsertprogram;

3) att mindre delar av utgiven skrift eller, där den är av ringa omfång, hela skriften intages i sådan, ur flera författares skrifter hämtad samling, som efter sin beskaffenhet är avsedd att tjäna till bruk vid gudstjänst eller i skolor eller eljest vid elementär undervisning. I en dylik för den elementära undervisningen avsedd samling må dock icke intagas mer av samma författares skrifter än som motsvarar ett tryckark av dessa. Är skrift författad för att användas vid den elementära undervisningen, vare, där förbehåll mot eftertryck blivit gjort vid skriftens början, förbjudet att utan författarens tillstånd intaga skriften eller del därav i sådan samling, som i föregående punkt avses.

I fall, varom i första stycket under 2 eller 3 förmäles, må det nyttjade verkets form icke förändras utan särskilt tillstånd av författaren eller hans rättsinnehavare; dock vare, där så erfordras, översättning tillåten.

1) att vid författande av nytt, i det väsentliga självständigt verk utgiven skrift *eller offentligen hållet föredrag* begagnas på det sätt, att ordagrant eller i sammandrag anföras delar därav, som åberopas till bevis eller upptagas till granskning, belysning eller ytterligare utveckling;

2) att utgiven dikt mångfaldigas såsom text i musikaliskt verk eller på konsertprogram;

3) att mindre delar av utgiven skrift eller, där den är av ringa omfång, hela skriften intages i sådan, ur flera författares skrifter hämtad samling, som efter sin beskaffenhet är avsedd att tjäna till bruk vid gudstjänst eller i skolor eller eljest vid elementär undervisning. I en dylik för den elementära undervisningen avsedd samling må dock icke intagas mer av samma författares skrifter än som motsvarar ett tryckark av dessa. Är skrift författad för att användas vid den elementära undervisningen, vare, där förbehåll mot eftertryck blivit gjort vid skriftens början, förbjudet att utan författarens tillstånd intaga skriften eller del därav i sådan samling, som i föregående punkt avses.

I fall, varom i första stycket under 2 eller 3 förmäles, må det nyttjade verkets form icke förändras utan särskilt tillstånd av författaren eller hans rättsinnehavare; dock vare, där så erfordras, översättning tillåten.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

I vetenskaplig framställning eller i skrift, som är avsedd att tjäna till bruk vid undervisning, må till förklaring av texten intagas teckning eller avbildning, som utgivits eller varit offentligen utställd; dock att teckningens eller avbildningens form icke må utan särskilt tillstånd förändras i vidare mån än som nödvändig göres av det för återgivandet använda förfarandet.

12 §.

Likaledes vare tillåtet:

1) att delar av ett utgivet musikaliskt verk, oförändrade eller i utdrag, anföras i ett i det väsentliga självständigt litterärt verk;

2) att enstaka ställen av ett utgivet musikaliskt verk eller, där det är av ringa omfång, hela verket intages i sådan, ur flera tonsättares verk hämtad samling, som efter sin beskaffenhet är avsedd att tjäna till bruk vid gudstjänst eller i skolor, musikskolor dock undantagna, eller eljest vid elementär undervisning.

I fall, varom i första stycket under 2 förmåles, må det nyttjade verkets form icke utan tonsättarens eller hans rättsinnehavares tillstånd förändras; dock vare, där så erfordras för samlingens ändamål, tillåtet att omsätta verket för ett eller flera instrument eller för en eller flera sångstämmor.

Sånger och dansmusik må utan

I vetenskaplig framställning eller i skrift, som är avsedd att tjäna till bruk vid undervisning, må till förklaring av texten intagas teckning eller avbildning, som utgivits eller varit offentligen utställd; dock att teckningens eller avbildningens form icke må utan särskilt tillstånd förändras i vidare mån än som nödvändig göres av det för återgivandet använda förfarandet.

12 §.

Likaledes vare tillåtet:

1) att delar av ett utgivet musikaliskt verk, oförändrade eller i utdrag, anföras i ett i det väsentliga självständigt litterärt verk;

2) att enstaka ställen av ett utgivet musikaliskt verk eller, där det är av ringa omfång, hela verket intages i sådan, ur flera tonsättares verk hämtad samling, som efter sin beskaffenhet är avsedd att tjäna till bruk vid gudstjänst eller i skolor, musikskolor dock undantagna, eller eljest vid elementär undervisning.

I fall, varom i första stycket under 2 förmåles, må det nyttjade verkets form icke utan tonsättarens eller hans rättsinnehavares tillstånd förändras; dock vare, där så erfordras för samlingens ändamål, tillåtet att omsätta verket för ett eller flera instrument eller för en eller flera sångstämmor.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

tonsättarens tillstånd offentligen utföras, där verken förut äro utgivna.

Samma lag vare om offentligt utförande av andra musikaliska verk,

då *åhörare* äga tillträde utan avgift och utförandet icke heller eljest sker i förvärvssyfte eller

då den av utförandet härflytande inkomst är avsedd för välgörande ändamål och den eller de utförande icke erhålla någon ersättning.

Utgivna musikaliska verk må utan tonsättarens tillstånd offentligen utföras,

då *åhörarna* äga tillträde utan avgift och utförandet icke heller eljest sker i förvärvssyfte eller

då den av utförandet härflytande inkomst är avsedd för välgörande ändamål och den eller de utförande icke erhålla någon ersättning.

Dansmusik må jämväl i andra fall än nyss sagts utan tonsättarens tillstånd offentligen utföras, där verket utgivits som musik till sällskapsdans.

13 §.

Då skrift, teckning eller avbildning eller musikaliskt verk begagnas efter vad i 11 § eller i 12 § första stycket är tillåtet, skall författarens namn angivas, så framt detsamma finnes utsatt å verket.

14 §.

Tillåtet vare ock att i tidning eller tidskrift intaga ur annan tidning eller tidskrift hämtad uppsats.

Vetenskapliga avhandlingar eller vittra verk må dock ej införas, om förbehåll mot eftertryck blivit gjort vid deras början eller, där de äro intagna i tidskrift, vid början av det eller de häften, vari de förekomma. Vad nu är sagt om vetenskapliga avhandlingar och vittra verk gälle ock om andra uppsatser, så vida de äro av större omfång.

Då uppsats, i enlighet med vad nu tillåtits, intages i tidning eller tidskrift, skall den nyttjade tidningens eller tidskriftens titel angivas.

14 §.

Tillåtet vare ock att i tidning intaga ur annan tidning hämtad artikel, så framt ej förbehåll mot eftertryck blivit gjort vid artikelns början. Då artikel sålunda intages, skall den nyttjade tidningens titel angivas, så ock författarens namn, där detta finnes vid artikeln utsatt.

Följetongromaner eller noveller må ej införas, ändå att sådant förbehåll, som nyss sagts, icke blivit gjort.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Om rättens övergång.

15 §.

Vid författares död gånge hans *ifrågavarande rätt* över till hans dödsbodelägare.

Författarrätt må, med eller utan villkor eller inskränkning, överlätas till annan.

15 §.

Vid författares död gånge hans *rätt enligt denna lag* över till hans dödsbodelägare.

Författarrätt må, med eller utan villkor eller inskränkning, överlätas till annan.

16 §.

Har författarrätt med avseende på ett verk till någon överlåtits, må denne icke, utan särskilt tillstånd av författaren eller hans rättsinnehavare, vid verkets mångfaldigande eller offentliga uppförande, utförande eller föredragande förändra verkets form.

17 §.

Den, som genom överlåtelse erhållit förlagsrätt till ett verk, må ej, utan uttryckligt medgivande av författaren eller hans rättsinnehavare, framställa mer än en upplaga och denna ej större än ettusen exemplar.

18 §.

Tillstånd att offentligen uppföra dramatiskt eller mimiskt verk, utföra musikaliskt verk eller föredraga skrift eller muntligt föredrag medför, så framt ej annorledes är avtalat, för den, som erhållit tillståndet, befogenhet att på sätt, som nyss nämnts, återgiva verket överallt och så ofta han finner för gott, men ej att på annan överlåta någon rätt därtill.

Sådant tillstånd må ock lämnas åt flera, så vida ej annorlunda är avtalat. Har, då uteslutande rätt att uppföra, utföra eller föredraga ett verk till någon överlåtits, denne under fem på varandra följande år ej begagnat sig därav, vare den, som överlåtitt rätten, oförhindrad att lämna tillstånd till verkets återgivande även åt andra.

Vid meddelande av tillstånd, som nu är sagt, företrädes i fråga om dramatiskt verk, därtill musik hörer, tonsättaren av textens författare, varemot beträffande opera eller annat musikaliskt verk, vartill hörer text, författaren till texten företrädes av tonsättaren.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

19 §.

Författares i denna lag stadgade rätt må ej i hans eller efterlevande makes, arvinges eller testamentstagares bo tagas i mät för gäld.

Om rättens upphörande.

20 §.

Författares rätt enligt denna lag vare gällande intill utgången av trettionde året efter det, under vilket författaren avlidit.

21 §.

Äro flera gemensamt författare till ett verk, som ej består av självständiga bidrag från de särskilda medarbetarna, gälle författarrätten intill utgången av trettionde året efter den senast avlidne författarens dödsår.

22 §.

För verk av författare utan uppgivet eller under diktat namn njutes skydd enligt denna lag intill utgången av trettionde året efter det, under vilket verket först offentliggjordes; dock att, där författaren, innan nämnda skyddstid gått till ända, giver sig till känna antingen genom att låta sitt namn utsättas på en ny upplaga av verket eller ock genom anmälan i justitiedepartementet samt tre gånger i allmänna tidningarna införd kungörelse, han då må njuta till godo den rätt, som i 20 § sägs.

Har såsom utgivare av sådant samlingsverk, som omförmäles i 5 §, angivits offentlig undervisningsanstalt eller akademi eller ock bolag, förening eller annan samfällighet eller skall, jämlikt andra punkten i samma paragraf, dylik samfällighet betraktas såsom utgivare av samlingsverk, vare verket föremål för skydd intill utgången av trettionde året efter det, under vilket verket först utgavs.

23 §.

Utgives verk, som avses i 22 §, i flera avdelningar, vilka tillsammans bilda ett helt, skall skyddstiden räknas från det år, den sista avdelningen utgavs; dock vare, där en avdelning utgivits senare än två år efter det år, under vilket den närmast föregående utgavs, skyddstiden för den äldre av dessa avdelningar räknad från sistnämnda år.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Ansvarsbestämmelser.

24 §.

Med böter från och med fem till och med tvåtusen kronor straffes:

1) den, som i annat fall, än i 10, 11, 12 eller 14 § medgives, utan författarens eller hans rättsinnehavares tillstånd på sätt i 2 eller 3 § sägs mångfaldigar ett enligt denna lag skyddat verk, i ett eller flera exemplar, vare sig verket mångfaldigas i sin helhet eller delvis;

2) den, som till salu håller eller genom försäljning, utdelande, uthyrande eller annorledes sprider eller ock i riket till spridande inför sådant exemplar av ett enligt denna lag skyddat verk, som honom veterligen blivit i annat fall, än i 11, 12 eller 14 § medgives, utan författarens eller hans rättsinnehavares tillstånd framställt på sätt i 2 eller 3 § sägs;

3) den, som utan författarens eller hans rättsinnehavares tillstånd offentligen uppför ett enligt denna lag skyddat dramatiskt, mimiskt eller kinematografiskt verk,

eller i annat fall, än i 12 § medgives, offentligen utför skyddat musikaliskt verk,

eller offentligen föredrager skyddad skrift eller skyddat muntligt föredrag, innan verket utgivits,

24 §.

Med böter från och med fem till och med tvåtusen kronor straffes:

1) den, som i annat fall, än i 2 § första stycket andra punkten, 10, 11, 12 eller 14 § medgives, utan författarens eller hans rättsinnehavares tillstånd på sätt i 2 eller 3 § sägs mångfaldigar ett enligt denna lag skyddat verk, i ett eller flera exemplar, vare sig verket mångfaldigas i sin helhet eller delvis;

2) den, som till salu håller eller genom försäljning, utdelande, uthyrande eller annorledes sprider eller ock i riket till spridande inför sådant exemplar av ett enligt denna lag skyddat verk, som honom veterligen blivit i annat fall, än i 2 § första stycket andra punkten, 11, 12 eller 14 § medgives, utan författarens eller hans rättsinnehavares tillstånd framställt på sätt i 2 eller 3 § sägs;

3) den, som utan författarens eller hans rättsinnehavares tillstånd offentligen uppför ett enligt denna lag skyddat dramatiskt, mimiskt eller kinematografiskt verk,

eller i annat fall, än i 12 § medgives, offentligen utför skyddat musikaliskt verk,

eller offentligen föredrager skyddad skrift eller i annat fall, än i 11 § första stycket under 1 medgives, skyddat muntligt föredrag, innan skriften eller föredraget utgivits,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

vare sig verket återgives i sin helhet eller delvis.

Den brottslige ersätte ock all skada.

25 §.

Har ett enligt denna lag skyddat verk blivit i annat fall, än i 10, 11, 12 eller 14 § medgives, utan författarens eller hans rättsinnehavares tillstånd mångfaldigat på sätt i 2 eller 3 § sägs, skola de därvid framställda exemplaren efter målsägandens val antingen förstöras eller ock utlämnas till målsäganden mot ersättning för värdet eller mot avdrag därför å honom tillkommande skadestånd. Vad nu är sagt äge ock tillämpning i fråga om exemplar, som blivit jämlikt 10 § framställt utan tillstånd av författaren, där det hålles till salu eller sprides eller ock nyttjas vid verkets offentliga uppförande, utförande eller föredragande.

Med formar, stenar, stereotyper, plåtar och andra dylika, uteslutande för det olovliga mångfaldigandet användbara materialier skall, om målsäganden det yrkar, så förfaras, att missbruk därmed ej må ske.

Vad ovan är stadgat gälle dock endast om sådana exemplar eller materialier, som fortfarande finnas i den brottsliges besittning eller över vilka han eljest förfogar.

(Utskottets förslag.)

vare sig verket återgives i sin helhet eller delvis.

Den brottslige ersätte ock all skada.

25 §.

Har ett enligt denna lag skyddat verk blivit i annat fall, än i 2 § första stycket andra punkten, 10, 11, 12 eller 14 § medgives, utan författarens eller hans rättsinnehavares tillstånd mångfaldigat på sätt i 2 eller 3 § sägs, skola de därvid framställda exemplaren efter målsägandens val antingen förstöras eller ock utlämnas till målsäganden mot ersättning för värdet eller mot avdrag därför å honom tillkommande skadestånd. Vad nu är sagt äge ock tillämpning i fråga om exemplar, som blivit jämlikt 10 § framställt utan tillstånd av författaren, där det hålles till salu eller sprides eller ock nyttjas vid verkets offentliga uppförande, utförande eller föredragande.

Med formar, stenar, stereotyper, plåtar och andra dylika, uteslutande för det olovliga mångfaldigandet användbara materialier skall, om målsäganden det yrkar, så förfaras, att missbruk därmed ej må ske.

Vad ovan är stadgat gälle dock endast om sådana exemplar eller materialier, som fortfarande finnas i den brottsliges besittning eller över vilka han eljest förfogar.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

26 §.

Med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor straffes den, som i strid mot bestämmelserna i 11 § andra eller tredje stycket, 12 § andra stycket eller 16 § vid ett verks mångfaldigande eller offentliga uppförande, utförande eller föredragande förändrar verkets form. Håller någon till salu eller sprider sådant exemplar av ett verk, som han vet vara framställt i strid mot nämnda bestämmelser, böte som nu är sagt.

Den brottslige gälde tillika skadestånd; och skall i fråga om förfarande med olagliga exemplar och materialier vad i 25 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

27 §.

För underlåtenhet att fullgöra vad i 13 § eller 14 § *tredje stycket* är föreskrivet vare straffet böter från och med fem till och med ett-hundra kronor.

27 §.

För underlåtenhet att fullgöra vad i 13 § eller 14 § *första stycket andra punkten* är föreskrivet vare straffet böter från och med fem till och med etthundra kronor.

28 §.

Förbrytelse mot denna lag må ej åtalas av annan än målsägande.

29 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmänna strafflagen.

Om denna lags tillämplighet.

30 §.

Denna lag tillämpas på verk av svensk medborgare, så ock på verk av utländsk medborgare, vilket först utgivits här i riket.

Lagens bestämmelser kunna, under förutsättning av ömsesidighet, av Konungen förklaras delvis eller helt och hållet gälla även verk av annat lands medborgare samt verk, som först utgivits i samma land.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

31 §.

Genom denna lag upphäves lagen den 10 augusti 1877 angående äganderätt till skrift.

32 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

Den skall äga tillämpning jämväl med avseende på verk, som dessförrinnan tillkommit, dock med nedan angivna undantag:

1) Den enligt lagen angående äganderätt till skrift författare till erkända uteslutande rätt att mångfaldiga skrift, musikaliskt verk, teckning eller avbildning skall, när författaren avlidit före den dag, då nämnda lag trädde i kraft, vara gällande intill utgången av år 1927. I fråga om verk av annan författare, vilket utgivits före den 1 januari 1920, skall den rätt, som nu sagts, gälla intill utgången av femtionde året efter det, under vilket författaren avlidit.

2) Dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt verk, som blivit offentligen uppfört, innan förordningen den 20 juli 1855 angående förbud mot offentligt uppförande utan ägarens tillstånd av svenskt dramatiskt eller för skådeplatsen författat musikaliskt arbete trädde i kraft, må fortfarande av en var offentligen uppföras.

3) Författares i 3 § av denna lag stadgade rätt att mångfaldiga ävensom offentligen uppföra eller föredraga sitt verk i översättning gälle endast i fråga om sådant verk, som vid tiden för denna lags trädande i kraft är föremål för skydd i nämnda avseende.

4) Var bearbetning verkställd före denna lags trädande i kraft, må densamma mångfaldigas och spridas samt offentligen uppföras, utföras och föredragas i den mån sådant var lovligt på grund av förut gällande lag. Vad nu är sagt skall äga motsvarande tillämpning i fråga om mångfaldigande och spridande av sådan, ur flera arbeten hämtad samling, som gjorts för att tjäna till bruk vid gudstjänst eller vid den elementära undervisningen i läsning, musik eller teckning eller till historisk framställning.

5) Har ett verk före denna lags trädande i kraft på grund av förut gällande lag lovligen mångfaldigats, må redan framställda exemplar fritt spridas.

6) Formar, stenar, stereotyper, plåtar och andra dylika, uteslutande för ett visst verks mångfaldigande användbara materialier, som förfär-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

digats innan denna lag trätt i kraft, må, där de enligt äldre lag fått brukas därtill, fortfarande användas för sitt ändamål; och vare de medelst nämnda materialier framställda exemplarens spridande jämväl tillåtet.

7) Den, som före denna lags trädande i kraft på grund av förut gällande lag lovligen uppfört dramatiskt, musikaliskt-dramatiskt, mimiskt eller kinematografiskt verk offentligen, vare oförhindrad att fortfarande offentligen uppföra verket.

8) Var musikaliskt verk utgivet, innan denna lag trätt i kraft, må det samma fritt utföras offentligen, där utförandet sker efter exemplar, som utgivits före lagens trädande i kraft utan att vid utgivandet, genom tillkännagivande på titelbladet eller vid verkets början, gjorts förbehåll, avseende rätten att föranstalta om offentligt utförande därav.

9) Har skrift, muntligt föredrag eller musikaliskt verk före denna lags trädande i kraft överförts på mekaniskt tal- eller musikinstrument eller därtill hörande inrättning, vare sådant överförande tillåtet för en var. Exemplar av vad sålunda blivit överfört må fritt spridas; och vare verkets offentliga återgivande genom dylikt instrument för en var tillåtet.

2:o) Lag

om rätt till verk av bildande konst.

Härigenom förordnas som följer:

Om rättens föremål samt konstnärs befogenheter.

1 §.

Enligt de här nedan givna bestämmelser skyddas rätten till verk av bildande konst, såsom teckning och annan grafisk konst, målar Konst, bildhuggarkonst samt byggnadskonst; dock att alster av konsthantverk och konstindustri icke äro föremål för skydd enligt denna lag.

1 §.

Enligt de här nedan givna bestämmelser skyddas rätten till verk av bildande konst, såsom teckning och annan grafisk konst, målar Konst, bildhuggarkonst, byggnadskonst samt konsthantverk och konstindustri.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag).

2 §.

Konstnär äge uteslutande rätt att efterbilda sitt konstverk, vare sig genom konstnärligt förfarande eller genom mångfaldigande medelst tryck, fotografi, avgjutning eller på annat dylikt sätt. Till efterbildande hänföres jämväl att bygga efter byggnadsverk eller efter ritning eller modell till sådant.

Såsom efterbildande anses icke, att i fri anslutning till ett konstverk framställles ett nytt, i det väsentliga självständigt sådant.

3 §.

Den, som efterbildat ett konstverk medelst annat konstnärligt förfarande än det för originalverket använda, have för sin efterbildning sådan rätt, som i 2 § är nämnd, oförkränkt dock den rätt, som må tillkomma originalverkets upphovsman.

4 §.

Såsom upphovsman till ett konstverk varde, där ej annat visas, den ansedd, vilkens namn eller signatur är anbragt å verket.

I fråga om verk av konstnär utan uppgivet eller under diktat namn företrädes konstnären i sin rätts utövning av den, vilken finnes å verket nämnd såsom utgivare eller, där sådan ej angivits, såsom förläggare.

5 §.

Utan konstnärens tillstånd må en var för studieändamål eller till sitt enskilda bruk efterbilda konstverk. Vill någon låta ett konstverk till sitt enskilda bruk efterbildas genom annan, vare dock konstnärens tillstånd erforderligt, där efterbildandet skall ske genom konstnärligt förfarande.

Vad nu är sagt äge icke tillämpning i fråga om byggande efter byggnadsverk eller efter ritning eller modell till sådant.

Där konstverk, enligt vad i första stycket är medgivet, utan konstnärens tillstånd efterbildas, må ej hans namn eller signatur å efterbildningen anbringas på sätt, som kan giva anledning till förväxling.

6 §.

Tillåtet vare ock att i vetenskaplig framställning eller i skrift, som är avsedd att tjäna till bruk vid undervisning, till förklaring av texten efterbilda konstverk, som utgivits eller varit offentligen utställt.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Då konstverk sålunda efterbildas, skall konstnärens därå anbragta namn eller signatur vid efterbildningen angivas.

7 §.

Likaledes vare tillåtet att genom teckning eller annan grafisk konst, målarkonst eller fotografi efterbilda konstverk, som finnes å eller vid väg eller gata, torg eller annan allmän plats; dock må av byggnadsverk allenast det yttre efterbildas.

8 §.

Vid efterbildande, som i 6 eller 7 § medgives, må originalverkets form icke, utan särskilt tillstånd av konstnären eller hans rättsinnehavare, förändras i vidare mån än som nödvändiggöres av det för efterbildandet använda förfarandet.

8 §.

Vid efterbildande av konstverk i enlighet med vad i 6 eller 7 § medgives må verket icke, utan särskilt tillstånd av konstnären eller hans rättsinnehavare, förändras i vidare mån än som nödvändiggöres av det för efterbildandet använda förfarandet.

Om rättens övergång.

9 §.

Vid konstnärs död gånge hans *ifrågavarande rätt* över till hans dödsbodelägare.

Rätten må, med eller utan villkor eller inskränkning, överlåtas till annan.

9 §.

Vid konstnärs död gånge hans *rätt enligt denna lag* över till hans dödsbodelägare.

Rätten må, med eller utan villkor eller inskränkning, överlåtas till annan.

10 §.

Övergår konstverk i annans ägo, vare konstnärens rätt enligt denna lag ej innefattad i överlåtelsen.

Dock skall, där konstverk av konstnären eller hans rättsinnehavare överlåtits till staten eller menighet, överlåtelsen anses innefatta jämväl

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

rätt att genom fotografi efterbilda verket, oförkränkt den rätt, som i enahanda avseende tillkommer överlåtaren.

Är porträttbild utförd efter beställning, må den ej av konstnären eller hans rättsinnehavare efterbildas utan tillstånd av beställaren eller, efter dennes död, av hans efterlevande make och arvingar.

Har annat blivit uttryckligen avtalat än nu för varje fall är sagt, vare det gällande.

11 §.

Har konstnär i denna lag omförmälda rätt med avseende på ett konstverk till någon överlåtits, må denne icke, utan särskilt tillstånd av konstnären eller hans rättsinnehavare, vid *verkets efterbildande förändra dess form* i vidare mån än som nödvändiggöres av det för efterbildandet använda förfarandet.

11 §.

Har konstnär i denna lag omförmälda rätt med avseende på ett konstverk till någon överlåtits, må denne icke, utan särskilt tillstånd av konstnären eller hans rättsinnehavare, *vid efterbildande förändra verket* i vidare mån än som nödvändiggöres av det för efterbildandet använda förfarandet.

12 §.

Konstnär i denna lag stadgade rätt må ej i hans eller efterlevande makes, arvinges eller testamentstagares bo tagas i mät för gäld.

Om rättens upphörande.

13 §.

Konstnär rätt enligt denna lag vare gällande intill utgången av trettionde året efter det, under vilket han avlidit.

14 §.

För verk av konstnär utan uppgivet eller under diktat namn njutes skydd enligt denna lag intill utgången av trettionde året efter det, under vilket verket först offentliggjordes.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Ansvarsbestämmelser.

15 §.

Med böter från och med fem till och med tvåtusen kronor straffes:

1) den, som i annat fall, än i 5, 6 eller 7 § medgives, utan konstnärens eller hans rättsinnehavares tillstånd efterbildar ett enligt denna lag skyddat konstverk, i ett eller flera exemplar, vare sig verket efterbildas i sin helhet eller delvis;

2) den, som till salu håller eller genom försäljning, utdelande, uthyrande eller annorledes sprider eller offentligen utställer eller ock i riket till spridande eller offentligt utställande inför sådan efterbildning av ett enligt denna lag skyddat konstverk, som honom veterligen blivit i annat fall, än i 6 eller 7 § medgives, utan konstnärens eller hans rättsinnehavares tillstånd utförd.

Den brottslige ersätte ock all skada.

16 §.

Har ett enligt denna lag skyddat konstverk blivit i annat fall, än i 5, 6 eller 7 § medgives, utan konstnärens eller hans rättsinnehavares tillstånd efterbildat, skola de därvid utförda efterbildningarna efter målsägandens val antingen förstöras eller ock utlämnas till målsäganden mot ersättning för värdet eller mot avdrag därför å honom tillkommande skadestånd. Vad nu är sagt äge ock tillämpning i fråga om efterbildning, som blivit jämlikt 5 § utförd utan konstnärens tillstånd, där den hålles till salu eller sprides eller offentligen utställas.

Med formar, stenar, plåtar och andra dylika, uteslutande för det olovliga efterbildandet användbara materialier skall, om målsäganden det yrkar, så förfaras, att missbruk därmed ej må ske.

Vad nu är stadgat gälle dock endast om sådana efterbildningar eller materialier, som fortfarande finnas i den brottsliges besittning eller över vilka han eljest förfogar.

Bestämmelserna här ovan i denna paragraf äro icke tillämpliga, då efterbildningen är ett byggnadsverk.

17 §.

Med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor straf-

17 §.

Med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor straffes

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

fes den, som i strid mot bestämmelserna i 8 eller 11 § vid ett konstverks efterbildande förändrar dess form. Håller någon till salu eller sprider eller offentligen utställer efterbildning, som han vet vara utförd i strid mot nämnda bestämmelser, böte som nu är sagt.

Den brottslige gälde tillika skadestånd; och skall i fråga om förfarande med olagliga efterbildningar och materialier vad i 16 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

den, som vid efterbildande av ett konstverk förfar i strid mot bestämmelserna i 8 eller 11 §. Håller någon till salu eller sprider eller offentligen utställer efterbildning, som han vet vara utförd i strid mot nämnda bestämmelser, böte som nu är sagt.

Den brottslige gälde tillika skadestånd; och skall i fråga om förfarande med olagliga efterbildningar och materialier vad i 16 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

18 §.

Till böter från och med fem till och med femhundra kronor dömes den, som i strid mot stadgandet i 10 § tredje stycket efterbildar en enligt denna lag skyddad porträttbild, så ock den, som till salu håller eller sprider eller offentligen utställer sådan efterbildning av en skyddad porträttbild, som han vet vara utförd i strid mot nämnda stadgande; och skall i fråga om förfarande med olagliga efterbildningar och materialier vad i 16 § stadgas äga motsvarande tillämpning.

19 §.

Anbringar någon, emot föreskriften i 5 § tredje stycket, konstnärs namn eller signatur å efterbildning av konstverk, straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

20 §.

För underlåtenhet att fullgöra vad i 6 § andra stycket är föreskrivet vare straffet böter från och med fem till och med etthundra kronor.

21 §.

Förbrytelse mot denna lag må ej åtalas av annan än målsägande.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

22 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmänna strafflagen.

Om denna lags tillämplighet.

23 §.

Denna lag tillämpas på konstverk av svensk medborgare, så ock på konstverk av utländsk medborgare, vilket först utgivits här i riket.

Lagens bestämmelser kunna, under förutsättning av ömsesidighet, av Konungen förklaras delvis eller helt och hållet gälla även konstverk av annat lands medborgare samt konstverk, som först utgivits i samma land.

24 §.

Genom denna lag upphäves lagen den 28 maj 1897 angående rätt att efterbilda konstverk.

25 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

Den skall äga tillämpning jämväl med avseende på konstverk, som dessförinnan utförts, dock med nedan angivna undantag:

1) Har konstverk före denna lags trädande i kraft på grund av förut gällande lag lovligen efterbildats, må redan utförda efterbildningar fritt spridas och offentligen utställas.

2) Formar, stenar, plåtar och andra dylika, uteslutande för efterbildande av visst konstverk användbara materialier, som förfärdigats innan denna lag trätt i kraft, må, där de enligt äldre lag fått därtill brukas, fortfarande användas för sitt ändamål; och må de medelst nämnda materialier utförda efterbildningarna fritt spridas och offentligen utställas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3:o) L a g

om rätt till fotografiska bilder.

Häri genom förordnas som följer:

Om rättens föremål samt fotografis befogenheter.

1 §.

Enligt de i denna lag givna bestämmelser skyddas rätten till bild, som framställts genom fotografi. Till fotografi hänföres jämväl annat, fotografi liknande förfarande.

2 §.

Den, som framställt en fotografisk bild, äge uteslutande rätt att genom fotografi mångfaldiga densamma.

Fotograf have ock uteslutande rätt att genom kinematografi offentligen förevisa av honom framställda fotografiska bilder. Såsom kinematografi anses jämväl annat, kinematografi liknande förfarande.

3 §.

Utan fotografens tillstånd må en var till sitt enskilda bruk mångfaldiga fotografisk bild.

4 §.

Vad i 2 § är stadgat utgöre ej hinder för att i vetenskaplig framställning eller i skrift, som är avsedd att tjäna till bruk vid undervisning, till förklaring av texten mångfaldiga fotografisk bild, som utgivits eller varit offentligen utställd.

Då fotografisk bild sålunda användes, varde fotografens namn och hemvist vid avbildningen angivna, därest uppgift därom finnes å bilden.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Om rättens övergång.

5 §.

Vid fotografers död gånge hans *ifrågavarande rätt* över till hans dödsbodelägare.

Rätten må, med eller utan villkor eller inskränkning, överlåtas till annan.

5 §.

Vid fotografers död gånge hans *rätt enligt denna lag* över till hans dödsbodelägare.

Rätten må, med eller utan villkor eller inskränkning, överlåtas till annan.

6 §.

Övergår fotografisk bild i annans ägo, vare fotografens rätt enligt denna lag ej innefattad i överlåtelsen, med mindre särskilt avtal därom skett.

Är fotografisk bild framställd efter beställning, gånge dock, där ej annat uttryckligen avtalats, fotografens omförmälda rätt över till beställaren.

Om rättens upphörande.

7 §.

Fotografers i denna lag stadgade rätt med avseende på fotografisk bild vare gällande intill utgången av femtonde året efter det, under vilket bilden först utgavs.

För bild, som vid fotografens död icke var utgiven, njutes skydd enligt denna lag intill utgången av femtonde året efter det, under vilket han avlidit.

Ansvarsbestämmelser.

8 §.

Med böter från och med fem till och med femhundra kronor straffes:

1) den, som i annat fall, än i 3 eller 4 § medgives, utan fotografens eller hans rättsinnehavares tillstånd genom fotografi mångfaldigar en enligt denna lag skyddad fotografisk bild, i ett eller flera exemplar, vare sig bilden mångfaldigas i sin helhet eller delvis;

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2) den, som till salu håller eller genom försäljning, utdelande, uthyrande eller annorledes sprider eller offentligen utställer eller ock i riket till spridande eller offentligt utställande inför sådan fotografisk avbildning av en enligt denna lag skyddad fotografisk bild, som honom veterligen blivit i annat fall, än i 4 § medgives, utan fotografens eller hans rättsinnehavares tillstånd utförd;

3) den, som utan fotografens eller hans rättsinnehavares tillstånd genom kinematografi offentligen förevisar enligt denna lag skyddade fotografiska bilder.

Den brottslige ersätte ock all skada.

9 §.

Har en enligt denna lag skyddad fotografisk bild blivit i annat fall, än i 3 eller 4 § medgives, utan fotografens eller hans rättsinnehavares tillstånd mångfaldigad genom fotografi, skola de därvid utförda avbildningarna efter målsägandens val antingen förstöras eller ock utlämnas till målsäganden mot ersättning för värdet eller mot avdrag därför å honom tillkommande skadestånd. Vad nu är sagt äge ock tillämpning i fråga om avbildning, som blivit jämlikt 3 § utförd utan fotografens tillstånd, där den hålles till salu eller sprides eller offentligen utställes eller offentligen förevisas genom kinematografi.

Med plåtar och andra dylika, uteslutande för det olovliga mångfaldigandet användbara materialier skall, om målsäganden det yrkar, så förfaras, att missbruk därmed ej må ske.

Vad ovan är stadgat gälle dock endast om sådana avbildningar eller materialier, som fortfarande finnas i den brottsliges besittning eller över vilka han eljest förfogar.

10 §.

För underlåtenhet att fullgöra vad i 4 § andra stycket är föreskrivet vare straffet böter från och med fem till och med etthundra kronor.

11 §.

Förbrytelse mot denna lag må ej åtalas av annan än målsägande.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

12 §.

Böter, som adömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmänna strafflagen.

Om denna lags tillämplighet.

13 §.

Denna lag tillämpas på fotografisk bild, som framställts av svensk medborgare, så ock på fotografisk bild, som framställts av utländsk medborgare, men först utgivits här i riket.

Lagens bestämmelser kunna, under förutsättning av ömsesidighet, av Konungen förklaras delvis eller helt och hållet gälla även fotografisk bild, som framställts av annat lands medborgare, samt fotografisk bild, som först utgivits i samma land.

14 §.

Genom denna lag upphäves lagen den 28 maj 1897 angående rätt att återgiva fotografisk bild.

15 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

Den skall äga tillämpning jämväl med avseende på fotografisk bild, som dessförinnan framställts, dock med nedan angivna undantag:

1) Har fotografisk bild före denna lags trädande i kraft på grund av förut gällande lag lovligen mångfaldigats, må redan utförda avbildningar fritt spridas och offentligen utställas ävensom offentligen förevisas genom kinematografi.

2) Plåtar och andra dylika, uteslutande för mångfaldigande av viss fotografisk bild användbara materialier, som förfärdigats innan denna lag trätt i kraft, må, där de enligt äldre lag fått därtill brukas, fortfarande användas för sitt ändamål; och må de medelst nämnda materialier utförda avbildningarna fritt spridas och offentligen utställas ävensom offentligen förevisas genom kinematografi.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3) Den, som före denna lags trädande i kraft på grund av förut gällande lag lovligen genom kinematografi offentligen förevisat fotografiska bilder, vare oförhindrad att fortfarande på sätt nu nämnts offentligen förevisa bilderna.

Stockholm den 6 mars 1919.

På första lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.

Reservation:

av herr *Lindqvist* i Kosta, som yrkat, att 1 § måtte få den lydelse, som Kungl. Maj:t föreslagit, i enlighet varmed lagen icke skulle komma att omfatta konsthantverk och konstindustri. Till stöd härför har anförts:

»Utan att vara principiell motståndare till ett skydd för konsthantverk och konstindustri har jag dock i likhet med Kungl. Maj:t ansett försiktigheten bjuda, att detsamma icke nu genomföres. Kommerskollegium har också, vad gäller industrien, hemställt om avslag och anført: 'Huru tilltalande än tanken på ett över hela konstslöjden utsträckt konstverksskydd måste förefalla, har man dock givetvis att framgå med varsamhet i dessa frågor. Vi sakna härvidlag inom landet vunen erfarenhet och få icke utan vidare på svenska förhållanden tillämpa de rön, som gjorts i de stora industriländerna. Skyddet bör principiellt ej utsträckas till de tillverkningar, som av sina utövare ännu ej anses mogna därför.'

Från fabrikanter särskilt inom textil-, porslins- och glasindustrien har här ifrågavarande skydd mött starkt motstånd, och man har uttalat önskvärdheten av att bliva befriad från detsamma. Även om jag måste säga, att i vissa av dessa yttranden man nog något överdriver faran för den svenska industrien, kan jag likväl icke bortse ifrån, att det kan ligga en risk uti att bliva hänvisad endast till vårt eget land ifråga om mönster och icke få använda sig av de uppslag, som kunna komma från de stora

industriländerna. Förespråkarna för detta skydd har velat göra gällande, att det skulle verka uppfostrande för den svenska industrien att bli hänvisad till sig själv. Det är möjligt, att så kan bli, men det är också möjligt, att denna uppfostran kan komma att kosta industrien stora svårigheter, som komma att gå ut över arbetarne, medförande arbetslöshet och andra svårigheter. Särskilt nu rådande förhållanden, som äro så ovissa, torde inbjuda till största försiktighet.

Övervägas bör också på ett noggrannare sätt än vad nu varit möjligt, om det skydd, som kan ifrågasättas för konstslöjden, bör givas genom denna lag eller genom mönsterskyddslagen. Härom synes meningarna vara något delade såväl inom- som utomlands. De sakkunniga, som utarbetat förslag till här ifrågavarande lag, synas hava ansett, att genom införande av skydd för konsthantverk och konstindustri i denna lag man därmed har undanröjt behovet av en mönsterskyddslag. De säga nämligen å sid. 164 i sitt betänkande: '— — — i enlighet härmed synes alltså, för den händelse konstslöjdens alster hänföras under konstverkskyddet, något särskilt mönsterskydd icke vidare erfordras'. Patentlagstiftningskommittén, som utarbetat förslaget till ny mönsterskyddslag, har häremot uttalat en avvikande uppfattning.

Mig synes, som om konstslöjdsskyddet, särskilt vad som gäller industrien, mer hörde hemma i mönsterskydds- än i konstverkslagen och detta utav följande skäl. I praktiken skall det säkerligen visa sig mest fördelaktigt att hava de alster, som skola skyddas, registrerade, så att en var genom hänvändelse till registreringsmyndigheten kan få vetskap om, vad som är skyddat och vad som är fritt. Om icke denna möjlighet finnes, kommer en del svårigheter att uppstå. En industriidkare t. ex. får beställning på en vara, som skall tillverkas enligt ett närslutet prov. På grund av detsammans utseende har han svårt att avgöra, om han har rätt att mottaga beställningen eller icke. Han tillverkar den dock under god tro, så en dag har han ett åtal för att han brutit mot konstverkslagen. Det blir sedan domstolen, som skall avgöra, om ifrågavarande alster är att hänföra till konstslöjd eller icke. Ett sådant förhållande kan icke vara till gagn för vare sig konsten eller industrien.

En annan ganska betydelsefull sak är också den, att, om konstslöjden skall skyddas genom denna lag, skyddstiden — trettio år efter konstnärs död — bliver allt för lång. Om den däremot får skydd enligt mönsterskyddslagen, blir skyddstiden endast fem eller enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 5 tio år, en tid, som bör kunna anses tillräckligt lång med hänsyn till allmänhetens berättigade intressen.